

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ М. І. ДОЛІШНЬОГО НАН УКРАЇНИ»
у 2014 році

Львів – 2015

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» у 2014 році: Інформаційне видання. – Львів, 2015. – 98 с.

Видання містить інформацію про напрями та тематику досліджень, наукові публікації та основні результати діяльності ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» у 2014 р.

Для економістів, науковців, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, а також всіх, хто цікавиться досягненнями науки України.

Відповідальний редактор: Кравців В.С., доктор економічних наук,
професор

Редакційна група: Демченко В.В., кандидат
фізико-математичних наук
Кузик В.А.

Адреса Інституту: 79026, м. Львів, вул. Козельницька, 4.
Тел. (032)270-71-68, факс (032)270-70-58.
E-mail: irr@mail.lviv.ua.

ВСТУП

Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України» (до 29.10.2014 р. – Інститут регіональних досліджень НАН України) є провідною науковою установою в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва. Інститут виконує функції методологічного, науково-організаційного і координаційного центру у сфері регіональних досліджень.

В Інституті проводяться фундаментальні і прикладні дослідження:

- проблем формування регіональної політики;
- систем управління та еколого-економічного регулювання розвитку регіонів;
- процесів раціонального використання виробничого, трудового, природно-ресурсного та інвестиційного потенціалу регіонів;
- сталого розвитку гірських та сільських територій;
- розвитку фінансових взаємовідносин в регіоні;
- зовнішньоекономічної діяльності та транскордонного співробітництва;
- розвитку виробничої сфери та інвестиційної діяльності в регіонах;
- проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів, демографічних та міграційних процесів;
- просторової організації соціально-економічних систем.

Інститут також здійснює:

- розробку проектів стратегій та програм соціально-економічного розвитку різних територіальних одиниць;
- підготовку концептуальних, методичних, експертно-аналітичних, прогностичних матеріалів, проектів законодавчих і нормативних актів;
- наукові експертизи та консультації з усіх напрямків своєї наукової діяльності;
- організацію нарад, семінарів, конференцій.

Інститут здійснює підготовку кадрів вищої наукової кваліфікації через докторантуру за спеціальностями 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка», 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика», та аспірантуру за спеціальностями: 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством»; 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка»; 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика»; 08.00.08 – «Гроші, фінанси і кредит».

В Інституті діють спеціалізовані вчені ради із правом захисту дисертацій:

- 1) Д 35.154.01 – на здобуття наукових ступенів доктора та кандидата економічних наук за спеціальністю: 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка».

- 2) К 35.154.02 – на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит».

Організаційну структуру Інституту у звітному році складали 8 наукових підрозділів:

- відділ регіональної екологічної політики та природокористування;
- відділ регіональної економічної політики;
- відділ соціально-гуманітарного розвитку регіону;
- відділ розвитку територіальних громад та транскордонного співробітництва;
- відділ регіональної фінансової політики;
- відділ розвитку виробничої сфери регіону та інвестицій;
- сектор просторового розвитку;
- сектор проблем транскордонного співробітництва.

Наукова діяльність Інституту у звітному році визначалася основними напрямками наукових досліджень, відповідними програмами і тематичними планами робіт, спрямованих на розробку наукових основ сучасної регіональної політики. Відповідно до Постанови Президії НАН України № 45 від 22.02.2006 р. «Про наукову та науково-організаційну діяльність Інституту регіональних досліджень НАН України» головними напрямками наукової діяльності є:

- Наукові засади розвитку регіональної політики та територіальних суспільних систем;
- Еколого-економічні проблеми та перспективи раціонального використання природно-ресурсного потенціалу регіонів України, сталого розвитку гірських територій;
- Фінансові ресурси регіону та проблеми його інноваційно-інвестиційного забезпечення;
- Перспективи розвитку транскордонного співробітництва та посилення конкурентоспроможності прикордонних територій.

Відповідно із рішенням Бюро Відділення економіки НАН України від 29.10.2013 р. щодо перспективних напрямів досліджень установ Відділення у 2014-18 рр., Інститут визначений головною установою за напрямом «Регіональні дослідження» та його складовими: «Транскордонне співробітництво», «Комплексна характеристика соціально-економічного розвитку регіонів», «Адміністративно-територіальний устрій», співвиконавцем за складовою «Сільські території» цього напрямку досліджень, а також складової «Демографічні процеси» напрямку «Соціально-демографічна сфера»

I. ОСНОВНІ НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ ІНСТИТУТУ У 2014 РОЦІ

Проведені протягом 2014 р. дослідження дозволили отримати ряд важливих теоретичних та прикладних результатів:

- Визначено методологічні підходи до побудови сучасної системи адміністративно-територіального устрою в Україні та напрямів і механізмів її реформування. Підготовлено Концепцію та Основні положення (ідеологію) адміністративно-територіальної реформи в Україні, зауваження та пропозиції до законопроектів щодо адміністративно-територіального устрою, місцевого самоврядування, бюджетної децентралізації.
- Розроблено концепцію забезпечення фінансової спроможності територіальних громад, апробовано економетричну модель оцінювання впливу фінансових інструментів регулювання розвитку територій на темпи розвитку регіонів.
- Здійснено оцінку європейського досвіду регулювання екологічної безпеки та визначення можливостей його застосування в транскордонних регіонах України.
- Проведено інтегральну оцінку та визначено індекси сталого природокористування для Карпатського регіону України. Визначено механізми та інструменти досягнення принципів сталого природокористування для гірських регіонів України та розроблено пропозиції щодо шляхів їх реалізації.
- Запропоновано концепцію регіональної політики в контексті формування конвергентної моделі регіонального розвитку на засадах селективного підходу до забезпечення розвитку регіонів.
- Розроблено методичні підходи до оцінки структурних зрушень в економіці регіонів за видами економічної діяльності. Запропоновано напрями структурної корекції економіки областей Західного регіону.
- Досліджено закономірності та особливості формування системи базової соціально-економічної захищеності мігрантів у регіоні та визначено її компонентну структуру. Розроблено та апробовано модель матриці регіональних техніко-аналітичних показників статистико-аналітичного забезпечення моніторингу соціально-економічної захищеності мігрантів.
- З'ясовано сутність структури, архітектури та інфраструктури територіальних міграційних систем. Досліджено територіальні

міграційні системи (ТМС) в контексті можливих наслідків підписання Україною Асоціації про зону вільної торгівлі з ЄС.

- Розроблено методику оцінки соціально-економічного потенціалу розвитку сільських територій на основі системного підходу, орієнтованого на забезпечення сталого розвитку цих територій.
- Здійснено регіональне соціологічне обстеження внутрішньо переміщених осіб у Львівській області, обґрунтовано рекомендації щодо розробки соціальних програм підтримки вимушених переселенців.
- Розроблено Концепцію модернізації основного капіталу виробничої сфери Львівської області та поетапний план дій із її реалізації. Запропоновано модель ресурсного забезпечення модернізації основного капіталу на засадах міжгалузевої та міжрегіональної взаємодії.
- Досліджено процеси взаємодії суб'єктів економічних відносин в транскордонному просторі України. Окреслено загрози та можливості для взаємодії суб'єктів економічних відносин в транскордонному просторі в контексті підписання Угоди про асоціацію України з ЄС.
- Обґрунтовано визначальні характеристики метрополізації та основні критерії позиціонування міста як регіональної метрополії. Розроблено методику інтегральної оцінки розвитку метрополійних функцій міст, на основі якої проведений їх аналіз.

Інститутом організовано та проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Регіональна політика в Україні: сучасний стан та стратегія реформування» (Львів-Брюховичі, 27-28.11.2014 р.), присвячену 50-річчю Інституту регіональних досліджень НАН України, та серію круглих столів, семінарів з актуальних проблем соціально-економічного розвитку держави та її регіонів.

За результатами досліджень в 2014 р. підготовлено та надіслано в органи влади, установи та організації 57 доповідних та наукових записок, наукових доповідей, методичних рекомендацій, аналітичних матеріалів, експертних висновків, з них впроваджено – 39. До вищих державних органів країни (Верховної Ради України, Адміністрації Президента України, міністерств та відомств) скеровано 20 розробок, з них впроваджено – 9.

Постановою Президії НАН України №234 від 29.10.2014 р. Інституту регіональних досліджень НАН України присвоєно ім'я академіка НАН України М.І. Долішнього.

II. ДАНІ ПРО ТЕМАТИКУ ТА ОБСЯГИ НДР

Дані про кількість та обсяги фінансування НДР, які виконувались Інститутом у 2014 році:

Вид тематики	Кількість тем (проектів, завдань)		Обсяги фінансування (тис. грн.)	
	Разом	В т. ч. завершено у звітному році	Разом	В т. ч. за рахунок коштів загального фонду Державного бюджету
1	2	3	4	5
1. Державна:				
1.1. Тематика, що виконувалась за завданнями державних цільових програм, головним розпорядником бюджетних коштів яких є НАН України, та фінансувалась за бюджетною програмою 6541030	—	—	—	—
1.2. Тематика, що виконувалась за завданнями програм інших центральних органів виконавчої влади	—	—	—	—
1.3. Тематика, яка виконувалась за Державним замовленням на науково-технічну продукцію з пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, що фінансувалось за бюджетною програмою 6541030	—	—	—	—
1.4. Проекти Державного фонду фундаментальних досліджень	—	—	—	—
1.5. Тематика, яка виконувалась за окремими завданнями відповідно до Указів Президента України, рішень Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та фінансувалась за бюджетною програмою 6541030	-	-	-	—

2. Програмно-цільова та конкурсна тематика НАН України				
2.1. Тематика, що виконувалась за завданнями цільових комплексних програм фундаментальних досліджень	—	—	—	—
2.2. Тематика, що виконувалась за завданнями цільових програм прикладних досліджень	1	1	222,0	222,0
2.3 Тематика, що виконувалась в рамках спільних конкурсів з:				
Українським науково-технологічним центром (УНТЦ)	—	—	—	—
Російським гуманітарним науковим фондом досліджень (РРГНФ)	—	—	—	—
Російським фондом фундаментальних досліджень (РФФД)	—	—	—	—
Національним центром наукових досліджень Франції (CNRS)	—	—	—	—
Європейським (Міжнародним) науковим об'єднанням CDRE(I)	—	—	—	—
Інші спільні конкурси	—	—	—	—
2.4 Наукові, науково-технічні, науково-дослідні проекти та розробки	—	—	—	—
2.5. Науково-дослідні роботи молодих учених за грантами НАН України				
2.6. Інфраструктурні програми				
3. Відомча тематика:				
3.1. Тематика, що виконувалась за завданнями цільових наукових програм відділень НАН України	3	2	1174,3	1174,3
3.2. Тематика фундаментальних досліджень, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 (Загальний фонд Державного бюджету)	7	1	4029,5	4029,5

3.3. Тематика прикладних досліджень, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 (Загальний фонд Державного бюджету)	1	—	1327,3	1327,3
3.4. Тематика, що фінансувалась за бюджетними програмами 6541140 (Загальний фонд Державного бюджету)	—	—	—	—
4. Пошукова тематика:				
4.1. Тематика, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 (фундаментальні дослідження)	—	—	—	—
4.2. Тематика, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 (прикладні дослідження)	—	—	—	—
5. Господогівірна тематика:				
5.1. Тематика, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 за напрямом «фундаментальні дослідження» (Спеціальний фонд Державного бюджету)	—	—	—	—
5.2. Тематика, що фінансувалась за бюджетною програмою 6541030 за напрямом «прикладні дослідження» (Спеціальний фонд Державного бюджету)	—	—	—	—
ЗАГАЛОМ	12	4	6753,1	6753,1

ІІІ. ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ ВІДОМЧОЇ, КОНКУРСНОЇ ТА ГОСПДОГОВІРНОЇ ТЕМАТИКИ

У 2014 р. в Інституті проводились дослідження із 11 відомчих НДР та одної НДР програмно-цільової тематики НАН України, що виконувались за рахунок бюджетних коштів НАН України. З них у звітному році завершено 4 НДР, розпочато дослідження по 2 НДР.

ВИКОНАННЯ ВІДОМЧОЇ ТЕМАТИКИ

1. МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТРАНСКОРДОННОГО РЕГІОНУ В УМОВАХ СВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 06.06.2012, протокол № 6. № державної реєстрації 0113U000107).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Кравців В.С.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Стадницький Ю.І., к.е.н., с.н.с. Жук П.В., к.е.н., с.н.с. Колодійчук І.А., к.е.н., с.н.с. Полюга В., к.е.н., с.н.с. Гулич О.І.

Термін виконання: І кв. 2013 р. – IV кв. 2015 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Здійснено аналіз діючих механізмів регулювання екологічної безпеки у транскордонних регіонах України. Проведено оцінку: 1) нормативно правової бази регулювання екологічної безпеки в Україні, зокрема, нормативно-правових засад регулювання екологічного стану атмосферного повітря (Гулич О.І., Григоренко О.В.), водного басейну (Жук П.В., Гаврилюк В.В., Башинська Ю.І.), земель (Колодійчук І.А., Гуляєва Н.О.), лісів та збереження біологічного й ландшафтного різноманіття (Полюга В.О., Бегень О.Р.), екологічної безпеки у просторовому плануванні (Колодійчук І.А.); 2) економічного механізму регулювання екологічної безпеки (Стадницький Ю.І., Жук П.В.); 3) організації системи державного управління екологічною безпекою (Гулич О.І.); 4) інформаційного забезпечення у сфері регулювання екологічної безпеки (Полюга В.О., Бегень О.Р.).
- Проведено оцінку європейського досвіду регулювання екологічної безпеки та визначення можливостей його застосування в Україні: економічних важелів регулювання екологічної безпеки

(Кравців В.С., Стадницький Ю.І., Жук П.В.); організації системи державного регулювання екологічної безпеки (Кравців В.С., Стадницький Ю.І.); регулювання екологічного стану атмосферного повітря (Гулич О.І.), ґрунтів (Колодійчук І.А.), водних ресурсів (Гаврилюк В.В.), лісів та біорізноманіття (Полюга В.О., Бегень О.Р.); інструментів європейської співпраці у досягненні цілей екологічної безпеки (Стадницький Ю.І.).

- Проаналізовано організаційний механізм регулювання екологічної безпеки в Україні та її регіонах. Визначено можливості застосування в Україні прогресивних положень організації системи державного регулювання екологічної безпеки окремих країн ЄС (Гулич О.І.).
- Окреслено ключові проблеми регулювання екологобезпечного використання ґрунтів сільськогосподарського призначення, які стосуються необхідності впровадження системи ефективного контролю їх якісного стану, формування та розвитку лабораторної бази для визначення характеристик ґрунтового покриття, удосконалення механізму економічного стимулювання заходів щодо відтворення та охорони родючості ґрунтів. Визначено головні умови досягнення екологічної безпеки сільських територій та механізмів її реалізації в контексті удосконалення транскордонного співробітництва (Колодійчук І.А.).
- Проаналізовано та узагальнено результати дослідження діючих механізмів та інструментів європейської співпраці у досягненні цілей екологічної безпеки (Полюга В.О.).
- Запропоновано напрями та інструменти забезпечення ефективного просторового планування й екологічно стійкого використання території транскордонного Західного регіону України (Колодійчук І.А.).
- За результатами досліджень підготовлено наукову записку «Нормативно-правова база регулювання екологічної безпеки в транскордонних регіонах України: оцінка, проблеми», яку скеровано Комітету з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи Верховної Ради України й Міністерству екології та природних ресурсів України (Кравців В.С., Жук П.В., Гулич О.І., Колодійчук І.А., Полюга В.О. та ін.).
- Підготовлено аналіз та прогноз розвитку екологічної ситуації у Західному регіоні України (Волинська, Рівненська,

Тернопільська, Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька області); узагальнено матеріали, подані установами Відділення економіки НАН України, щодо аналізу та прогнозу розвитку екологічної ситуації в інших регіонах України (Жук П.В., Колодійчук І.А., Гаврилюк В.В.).

- Здійснено аналіз та прогноз розвитку туризму і рекреації у Західному регіоні України (Волинська, Рівненська, Тернопільська, Львівська, Івано-Франківська, Чернівецька області); узагальнено матеріали установ Відділення економіки НАН України щодо аналізу та прогнозу розвитку туризму і рекреації в інших регіонах України (Гулич О.І., Григоренко О.В.).

За результатами досліджень за звітний період опубліковано: 1 монографію, 2 навчальні посібники, 34 статті (з них 10 статей у зарубіжних наукових виданнях), 10 тез доповідей конференцій.

За результатами досліджень підготовлено та направлено в центральні та регіональні органи виконавчої влади 11 наукових розробок (в т.ч. 3 – центральним органам влади). Впроваджено 2 наукові розробки.

2. ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТРУКТУРНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 06.06.2012 р., протокол №6. № державної реєстрації 0113U000108).

Науковий керівник теми: д.е.н., с.н.с. Шульц С.Л.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Вовканич С.Й., д.г.н., проф. Писаренко С.М., к.е.н., с.н.с. Максимчук М.В., к.е.н., с.н.с. Луцків О.М.

Термін виконання: I кв. 2013 р – IV кв. 2015 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Систематизовано існуючі методики оцінки структурних зрушень та розроблено інформаційно-параметричний алгоритм та економіко-математичний інструментарій оцінки структурних зрушень в економіці регіону (Шульц С.Л., Максимчук М.В.).
- Здійснено оцінку тенденцій, специфіки та закономірностей структурної динаміки економіки Львівської, Івано-Франківської, Волинської, Чернівецької, Тернопільської, Закарпатської та Рівненської областей. Розраховано інтегральний коефіцієнт структурних зрушень за основними показниками розвитку економіки та здійснено прогноз структури валової доданої

вартості областей Західного регіону України за видами економічної діяльності. Визначено перспективні напрями зміни структури економіки областей Західного регіону України в контексті вибору пріоритетних видів їх економічної діяльності та обґрунтовано пріоритетні напрями структурної корекції їх економіки на найближчу перспективу (Максимчук М.В., Луцків О.М., Габрель М.С., Назаркевич І.Б., Гусєва М.О., Попадинець Н.М., Шевчук О.І.).

- Досліджено проблеми формування інституційного середовища реалізації регіональної структурної політики та сформульовано пропозиції щодо запровадження моніторингу структурних змін в економіці регіону при реалізації стратегії їх соціально-економічного розвитку (Максимчук М.В.).
- Визначено роль інтеграційної складової структурної трансформації економіки регіону в контексті виявлення як позитивних, так і негативних факторів впливу на формування інноваційно-технологічної структури регіонів щодо максимізації вигод від співробітництва у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності й мінімізації негативних наслідків та впливу та структурні процеси в Україні. Вивчено досвід, практику формування та реалізації спільної інноваційної стратегії ЄС, механізми і інструменти підтримки інноваційного розвитку країн членів ЄС (Шульц С.Л., Луцків О.М.).
- Визначено ідеологічні засади державотворення в системі стратегізації регіональної політики, національної економіки та безпеки України. Досліджено особливості інформаційно-інноваційного вектора реалізації регіональної економічної політики та визначено її засади (візії, вектори) розвитку в умовах єдності економічного простору (Вовканич С.Й).
- Обґрунтовано взаємозалежність структурних зрушень та конкурентоспроможності економіки регіону. Визначено ступінь впливу структурних зрушень на конкурентоспроможність економіки Західного регіону та найбільш конкурентні галузі регіону з метою їх подальшого розвитку та підтримки (Писаренко С.М.).
- Здійснено аналіз екзогенних та ендогенних чинників циклічних коливань та відповідних структурних змін в економіці регіону. Розглянуто еволюцію циклів та різновиди структурних змін, обґрунтовано необхідність впровадження сучасних концепцій державного регулювання структурних змін (Назаркевич І.Б.).

- Досліджено основні проблеми структурних перетворень в економіці України. Визначено засади структурних трансформацій на регіональному рівні в сучасних умовах та запропоновано напрями удосконалення державної структурної політики України на державному, регіональному та місцевому рівнях (Назаркевич І.Б.).
- Окреслено інноваційні підходи до структурної корекції економіки регіону, які базуються на створенні відповідних інституційно-правових і фінансових передумов та інфраструктурної підтримки економічного розвитку в контексті диверсифікації сфер економічної активності, збалансуванні галузевих пропорцій, активізації інвестиційних процесів, чіткого розмежування повноважень і способів участі органів влади в господарській діяльності регіону, мінімізації дотаційних і субвенційних механізмів підтримки регіонів, вдосконаленні процедури комерціалізації наукових розробок та трансферту інноваційної продукції тощо. Запропоновано заходи, які передбачають узгодженість та системність перетворень структури економіки регіону, закріплення стійких позицій національних виробників на світовому та внутрішньому ринках (Луцків О.М.).
- Здійснено моніторинг територіального розподілу суб'єктів господарювання за кількістю, щільністю в розрахунку на 10 тис. населення, обсягами реалізованої продукції, що дозволило оцінити рівень підприємницької активності великого, середнього та малого бізнесу регіонів України (Габрель М.С.).
- Досліджено проблеми дублювання функцій, повноважень та конфлікти, які виникають при взаємодії державних та місцевих органів виконавчої влади в умовах формування та реалізації структурної політики (Габрель М.С.).
- Проаналізовано наявні державні цільові програми і стратегії регіонального розвитку, що спрямовані на регулювання структурних змін в економіці регіонів. Запропоновано шляхи підвищення їх ефективності (Попадинець Н.М.).
- На основі аналізу особливостей функціонування регіональних товарних ринків виявлено основні структурні диспропорції розвитку роздрібною торгівлі та запропоновано заходи щодо їх усунення (Попадинець Н.М.).
- Здійснено аналіз структурних особливостей зовнішньоекономічної діяльності регіонів України. Запропоновано заходи

щодо стимулювання технологічного експорту шляхом запровадження ефективних інструментів державного регулювання, а також заходи щодо імпортозаміщення та регулювання імпорту (Гусєва М.О.).

За результатами досліджень за звітний період опубліковано 2 монографії, 47 статей, 37 тез конференцій та публікацій в інших виданнях. Підготовлено та видано 2 збірники наукових праць.

За результатами проведених досліджень підготовлено та направлено до органів влади 8 доповідних записок (в т.ч. 2 – до центральних органів влади), з них впроваджено – 8 (в т.ч. 2 – на рівні центральних органів влади).

3. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ЗАХИЩЕНІСТЬ МІГРАНТІВ: ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 06.06.2012 р., протокол №6, № державної реєстрації 0113U000106).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Садова У.Я.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Семів Л.К., к.філос.н., ст.н.с. Цапок С.О., к.е.н., ст.н.с. Бідак В.Я., к.геогр.н., ст.н.с. Теслюк Р.Т., к.е.н., ст.н.с. Риндзак О.Т., к.н.держ.упр. Біль М.М.

Термін виконання: I кв. 2013 р. – IV кв. 2015 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Досліджено закономірності та особливості формування базової соціально-економічної захищеності мігрантів та її структури у регіоні. Розроблено методичне забезпечення моніторингу соціально-економічної захищеності мігрантів (регіональний вимір). Визначено компонентну структуру та перелік показників статистико-аналітичного забезпечення системи базової соціально-економічної захищеності мігрантів (відповідно до основних моделей соціально-економічної поведінки трудових мігрантів) (Садова У.Я.).
- Обґрунтовано роль євроінтеграційної спрямованості розвитку економічної системи країни та її регіонів через актуалізацію основних компонентів соціально-економічної захищеності мігрантів та їх безпосереднього соціального оточення. Доведено, що соціально-економічна захищеність включає цілу низку правових, економічних, соціальних, організаційних, інформаційно-ресурсних, морально-психологічних та інших

параметрів, які повинні об'єктивно оцінюватись спеціальними діагностичними індикаторами та інтегральним показником захищеності. Обґрунтовано необхідність реалізації соціальної політики через демократизацію й децентралізацію захисних функцій держави (перенесення на регіональний рівень), а також застосування диференційованого підходу при застосуванні соціальних стандартів щодо відповідних категорій населення (Бідак В.Я., Цапок С.О.).

- Проведено аналіз глобалізаційних та регіональних факторів детермінації стану захищеності мігрантів в умовах конкретних територіальних міграційних систем: на прикладі Львівської та Черкаської областей (за результатами анкетного обстеження гострих проблем працевлаштування безробітних осіб та підвищення ефективності політики зайнятості в регіоні). Здійснено обстеження соціальних та економічних ризиків соціальної захищеності внутрішньо переселених осіб Львівської області. Обґрунтовано необхідність формування Концепції соціальної захищеності трудових мігрантів в умовах глобалізації. За допомогою соціологічних методів виявлено головні економічні аспекти та можливості розвитку в системі соціально-економічної захищеності мігрантів. Запропоновано інституційний механізм долання соціально-економічної незахищеності мігрантів (Садова У.Я., Біль М.М.).
- Обґрунтовано роль правової культури у формуванні та реалізації системи соціально-економічної захищеності трудових мігрантів. Визначено основні вияви цього виду культури за результатами соціологічного опитування – через співставлення рівня освіти та кваліфікації виконуваної роботи, задоволеність трудовим законодавством приймаючої країни, активність звернень за правовою допомогою, самооцінку рівня юридичних знань, інституційну довіру тощо. Окреслено пріоритети підвищення правової культури трудових мігрантів України (Біль М.М.).
- Досліджено законодавче та нормативно-правове забезпечення системи соціального захисту трудових мігрантів України. Запропоновано заходи щодо розширення системи представництва та спеціальних органів з питань мігрантів (Бачинська М.В.).
- Обґрунтовано роль демосоціальної та професійної рівноваги територіальних суспільних систем у реалізації державної політики розвитку регіону. Розроблено сценарний прогноз деморозвитку Карпатського регіону, який дозволив визначити

потенційні можливості та загрози розвитку демографічних процесів в регіоні. Обґрунтовано необхідність здійснення активної демографічної політики, яка б впливала на формування розширеного режиму відтворення населення, а також забезпечувала зміну кількісних і якісних параметрів в структурі населення (Бараняк І.Є.).

- Досліджено зв'язок трудової міграції з параметрами соціальної незахищеності соціально-вразливих верств населення регіону. Виявлено ризики в демосоціальній сфері, зумовлені зростанням чисельності осіб похилого віку в загальній кількості населення, збільшенням частки самотньо проживаючих та одиноких осіб, котрі потребують догляду (Бачинська М.В.).
- Виявлено вплив трудової міграції на стан соціально-економічної захищеності дітей трудових мігрантів. Побудовано систему соціально-економічних індикаторів забезпечення їх соціально-економічної захищеності. Визначено та обґрунтовано структуру стратегічних напрямів моделі державної соціальної політики у сфері захисту прав дітей трудових мігрантів, а також специфічних потреб такої когорти як «соціальні сироти» (Мульська О.П.).
- Досліджено вплив інтелектуального капіталу на стан соціально-економічної захищеності трудових мігрантів регіону. Визначено цільові пріоритети у розбудові системи захищеності трудових мігрантів зі збереженням їх інтелектуального потенціалу на основі аналізу проблем невідповідності освітньо-кваліфікаційного рівня трудових мігрантів та їх праці за кордоном, а також ризиків динамічно зростаючої «освітньої еміграції (brain drain)» фахівців з України. Виділено сегментні групи, на які має бути націлена державна політика захищеності трудових мігрантів зі збереженням їх інтелектуального потенціалу. Для кожної з них узагальнено основні причини, ризики еміграції, цілі та інструментарій регулювання. Обґрунтовано пріоритети політики протидії втратам інтелектуального потенціалу внаслідок еміграційних процесів (Біль М.М.).
- Обґрунтовано теоретичні та прикладні основи забезпечення гідної праці представників інтелектуальної еліти як стратегічного інтелектуального ресурсу розвитку України. За результатами експертного опитування серед представників інтелектуальної еліти та студентської молоді областей Карпатського регіону виявлено, що рівень впровадження базових принципів гідної

праці для цієї соціальної групи (гідний заробіток, безпека на робочому місці, соціальний захист працівників та членів їхніх сімей) не лише мотивує самовдосконалення працівників та націлює на розвиток творчого потенціалу, а і стає важливим механізмом протидії нерегульованого відтоку «мізків» за межі країни (Семів Л.К.).

За результатами досліджень у звітному році опубліковано: 1 навчальний посібник, 1 збірник наукових праць, 25 наукових статей (в т.ч. 6 за кордоном), 19 тез конференцій (в т.ч. 2 – за кордоном).

За результатами виконання теми за звітний період підготовлено та направлено до органів влади 3 розробки, з них впроваджено – 2.

4. ОЦІНКА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ МЕТРОПОЛІЙНИХ ФУНКЦІЙ ОБЛАСНИХ ЦЕНТРІВ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 06.06.2012 р., протокол №6, № державної реєстрації 0113U000105).

Науковий керівник теми: д.е.н. Мельник М.І.

Основні виконавці: д.е.н., проф.Пітюлич М. І., д.т.н., проф. Габрель М.М., к.е.н., с.н.с. Шевчук А.В., к.е.н., с.н.с. Щеглюк С.Д., к.е.н. Кушнірецька О. В.

Термін виконання: I кв. 2013 р. – IV кв. 2015 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Обґрунтовано визначальні характеристики метрополізації як процесу, передумови та чинники метрополізації як домінантної тенденції організації економічного простору. Узагальнено концептуальні підходи до просторового аналізу метрополізаційних процесів в регіоні, визначено основні критерії позиціонування міста як регіональної метрополії. Визначено загальну структуру функціонального використання простору містом-метрополією та перспективні напрями дослідження проблематики метрополізації (Мельник М.І.).
- Систематизовано методичні підходи до оцінки метрополійних функцій регіональних метрополій. Розроблено методику інтегральної оцінки розвитку метрополійних функцій міст, на основі якої проаналізовано рівень розвитку метрополійних функцій обласних центрів Західного регіону України в розрізі організаційно-управлінської, економічної, інноваційно-креативної, туристично-репрезентативної, культурної, науково-

освітньої, транспортно-логістичної та соціально-демографічної складових. Запропонована перспективна спеціалізація, тобто потенційні можливості нарощування окремих метрополійних функцій в розрізі обласних центрів (Мельник М.І., Щеглюк С.Д., Казьмір Л.П., Кушнірецька О.В., Габрель М.М., Пітюлич М.І.).

- Розроблено методика комплексної оцінки інтенсивності впливу метрополійного центру на соціально-економічний розвиток прилеглих територій. Апробація методики на прикладі Львівської області дозволила встановити, що вплив метрополійного центру на соціально-економічний розвиток адміністративних районів області має відцентрово-зональний характер. Рівень соціально-економічного розвитку територій є похідним, з одного боку, від потужності генерованих ядром імпульсів розвитку, а з іншого, визначається наявним локальним економічним потенціалом і здатністю до абсорбції впливів метрополійного центру щодо сприйняття технологічних, управлінських і соціальних інновацій (Мельник М.І., Лещух І.В.).
- Визначено перелік показників для оцінки аналізу поширення інноваційно-креативної, освітньої та наукової метрополійних функцій, способи інтегральної оцінки даних функцій та підходи до їх прогнозування. Проведено апробацію методики оцінки розвитку і реалізації цих функцій на прикладі обласних центрів Західного регіону України. Здійснено аналіз продукування і дифузії знань й суспільного інтелекту містами-метрополіями в регіональній суспільній системі (на прикладі Західного регіону), визначено провідну роль міста Львова та накладання його впливу на інші обласні центри регіону (Шевчук А.В.).
- Узагальнено досвід формування та еволюцію розвитку метрополійних функцій Лодзі та Львова, який був обговорено на круглому столі «Просторовий розвиток регіону: проблеми стратегічного планування та метрополізації». Систематизовано основні метрополійні функції двох метрополій на основі компаративного аналізу, запропоновано напрями їх реалізації в контексті модернізації просторової політики регіону (Мельник М.І., Щеглюк С.Д.).
- Застосовано інфраструктурний підхід до аналізу реалізації інноваційної метрополійної функції Чернівців та Івано-Франківська. Запропоновані рекомендації щодо удосконалення реалізації даної функції (Колодійчук А.В.).

- На базі оцінки структури економіки міст Західного регіону України за видами економічної діяльності та за технологічними укладами здійснено аналіз сучасного стану й виявлено трансформації в їх структурі за період 2005-2012 рр. Обґрунтовано перспективи процесу трансформації структури економіки областей Західного регіону в контексті метрополізації (Мацьків О.І.).
- Здійснено розрахунок рівня урбанізації та коефіцієнту інтенсивності урбанізації за регіонами України за період 2001 – 2013 рр. Здійснено групування регіонів України за інтенсивністю протікання урбанізаційних процесів, виділено три групи регіонів. Проаналізовано основні тенденції розвитку урбанізації в регіональному розрізі в контексті перспектив подолання основних проблем. Підготовлено матеріали «Розвиток урбанізаційних процесів в Україні» до щорічної наукової доповіді: «Територіальний розвиток та регіональна політика» (колектив виконавців під керівництвом Мельник М.І.).
- Розроблено методичний підхід до аналізу та прогнозу розвитку регіонів у рамках підготовки аналітичного огляду та прогнозу розвитку регіонів «Комплексна характеристика соціально-економічного розвитку регіонів». Здійснено прогнозування рівня розвитку урбанізації та темпів зростання міського населення України на 2014-2016 рр. (колектив виконавців під керівництвом Мельник М.І.).

Протягом звітнього періоду за темою досліджень опубліковано: 2 монографії, 4 брошури, 39 статей (з них 6 – у закордонних виданнях), 23 тези у матеріалах конференцій (з них 4 – за кордоном).

За результатами виконання теми у звітному році підготовлено 3 та впроваджено 3 розробки (в т.ч. до центральних органів влади подано 2 розробки).

5. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ: ШЛЯХИ НАРОЩУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 06.06.2012 р., протокол №6, № державної реєстрації 0113U000109).

Науковий керівник теми – д.е.н., доцент Борщевський В.В.

Основні виконавці: к.е.н., ст.н.с. Важинський Ф.А.; к.е.н., ст.н.с. Притула Х.М.; к.е.н. Крупін В.Є.; к.н.держ.упр., ст.н.с. Куліш І.М., к.соц.н. Максименко А. О.

Терміни виконання: I кв. 2013 р. – IV кв. 2015 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Уточнено зміст категорії «соціально-економічний потенціал», який запропоновано трактувати як спроможність окремої господарської системи (держави, регіону, підприємства тощо) до продукування певної кількості матеріальних ресурсів і благ, тобто на основі виділення його функціонально-цільової, а не ресурсної природи (Борщевський В.В.).
- Запропоновано системний підхід до оцінювання соціально-економічного потенціалу розвитку сільських територій, що є комплексним і багаторівневим, орієнтованим на забезпечення сталого розвитку цих територій шляхом визначення пріоритетів їх ресурсного забезпечення та чинників впливу внутрішнього і зовнішнього середовища. Обґрунтовано принцип економічної безпеки регіону, що є основою для об'єктивної оцінки соціально-економічного потенціалу розвитку сільських територій (Борщевський В.В., Притула Х.М., Важинський Ф.А., Куліш І.М.).
- Виділено структурні елементи соціально-економічного потенціалу розвитку сільських територій, до яких належить виробничий потенціал, демографічний потенціал, інвестиційний потенціал, фінансово-бюджетний потенціал. Сформовано систему показників, за якими здійснюється оцінка соціально-економічного потенціалу розвитку сільських територій (Борщевський В.В., Притула Х.М., Залуцький І.Р., Важинський Ф.А., Крупін В.Є., Куліш І.М., Цимбаліста Н.А., Максименко А.О., Бас-Юрчишин М.А., Злидник Ю.Р.).
- Обґрунтовано теоретико-методологічні аспекти використання кластерного аналізу як методу оцінки соціально-економічного потенціалу розвитку сільських територій. Здійснено кластерний аналіз сільського господарства Львівської області з метою ідентифікації районів локалізації потенційних членів регіональних продуктових кластерів на основі показників виробництва, ресурсного забезпечення та продуктивності у різних галузях сільськогосподарського господарства (Крупін В.Є., Цимбаліста Н.А.).
- Запропоновано оцінку фінансово-бюджетного потенціалу на основі структурування його окремих компонентів шляхом

розподілу всіх платежів, які акумулюються в бюджетах різних рівнів, на окремі групи, з визначенням максимально можливого обсягу надходжень за кожною із них відповідно до існуючих податкових ставок та нормативів інших фінансових відрахувань (Борщевський В.В., Пелехатий А.О., Злидник Ю.Р.).

- Розроблено методiku оцінки виробничого потенціалу сільських територій, в основу якої покладено рентний дохід від цільового використання земель певної категорії, як територіального базису, природного ресурсу і засобу виробництва для здійснення економічної діяльності згідно з Класифікацією видів економічної діяльності (Залуцький І.Р.).
- Окреслено вплив інституційних чинників на підвищення ефективності використання потенціалу сільських територій, зокрема проаналізовано теоретико-методичні засади формування та укорінення інституційних дисфункцій та описано їх деструктивний вплив на ефективність використання соціально-економічного потенціалу розвитку сільських територій (Борщевський В.В.).
- Розроблено проект «Стратегії розвитку агропромислового комплексу Львівської області на період до 2020 року з перспективою до 2027 року» в частині «Розвиток сільських територій». В документі подано загальну характеристику, окреслено основні проблеми та, відповідно, визначено стратегічні пріоритети розвитку сільських територій як просторової бази функціонування та розвитку аграрного сектору економіки та агропромислового виробництва у Львівській області. З метою вдосконалення системи керування розвитком сільських територій та виявлення специфіки можливостей та потреб кожної окремої території, сільські території регіону класифіковано за критеріями природно-кліматичного районування та просторового розміщення (Борщевський В.В., Притула Х.М., Крупін В.Є., Бас-Юрчишин М.А., Злидник Ю.Р.).
- Оцінено сучасний стан сільського господарства України та виявлено тенденції зміни основних показників розвитку аграрного сектору за період незалежності. Зокрема, проаналізовано структурні зміни в галузі сільського господарства в розрізі галузей рослинництва та тваринництва, а також за категоріями господарств; досліджено проблеми матеріально-технічного забезпечення аграрних підприємств, екологічні проблеми землекористування; окреслено загрози для соціально-

економічного розвитку сільських територій від розширення діяльності великих агрохолдингових структур та визначено основні напрямки підтримки дрібних та середніх сільсько-господарських виробників (Цимбаліста Н.А.).

За результатами досліджень у звітному році опубліковано: збірник наукових праць, наукову доповідь, 40 статей (в т.ч. 9 – у зарубіжних виданнях), 21 тез доповідей (в т.ч. 6 – у зарубіжних виданнях).

За результатами досліджень у звітному періоді підготовлено та надіслано до органів влади 3 розробки, впроваджено 5 розробок (у т.ч. 2 – розробки, скеровані у 2013 р.). З них до центральних органів влади направлено 3 розробки, впроваджено -1.

6. ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ КОНВЕРГЕНТНОЇ МОДЕЛІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 31.08.2011 р., протокол №9, № державної реєстрації 0112U000464).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Сторонянська І.З.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Козоріз М.А., д.е.н., проф. Дави-мука С.А., к.е.н., ст.н.с. Возняк Г.В., к.е.н. Бенівська Л.Я.

Термін виконання: I кв. 2012 р. – IV кв. 2014 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Обґрунтовано напрями фінансово-бюджетної децентралізації з метою підвищення рівня фінансової спроможності територіальних громад, здійснено критичний аналіз фінансових механізмів забезпечення економічного розвитку територіальних громад в умовах активізації інтеграційних процесів України (Сторонянська І.З.).
- Проведено моніторинг бюджетів міст обласного значення Львівської області за 2011-2013 рр., на основі якого визначено основні проблеми в частині формування дохідної бази місцевих бюджетів та ефективного використання бюджетних ресурсів на рівні територіальних громад міст Львівщини; здійснено порівняльний аналіз міст обласного значення Львівської області за основними бюджетними показниками (Сторонянська І.З., Возняк Г.В., Бенівська Л.Я., Музика І.С., Пелехатий А.О., Гринчишин І.М., Ключник Л.Я., Ключак Т.М.).
- Проаналізовано основні проблеми та принципи формування фінансової політики регіонального розвитку. Доведено, що

дієздатність фінансової політики в значній мірі повинна визначатися узгодженістю її структурних складових, які мають мати один вектор, а саме: створення сприятливих умов для розвитку економіки регіонів, забезпечення їх фінансової спроможності, стійкості, розвитку фінансових ринків регіонів (Возняк Г.В.).

- Розглянуто фінансову політику як забезпечуючу складову виконання середньо- та довгострокових програм розвитку регіонів (причому в довгостроковому періоді цілі фінансової політики повинні визначатись загальноекономічною політикою розвитку держави), яка повинна сприяти підвищенню рівня їх фінансової самодостатності, покращенню інвестиційного та підприємницького клімату, а, відтак, і підвищенню конкурентоспроможності загалом; наголошено на тому, що фінансова політика повинна враховувати специфіку регіону, реальні економічні і фінансові можливості (Возняк Г.В.).
- В результаті аналізу бюджетної конвергенції встановлено, що конвергенція бюджетної політики є мінімальною, що свідчить про те, що існуючі механізми бюджетного забезпечення регіонального розвитку не сприяють зменшенню диференціації регіонального розвитку (особливо коли йдеться про міжбюджетні трансферти), а отже особливої ваги набувають питання державного регулювання бюджетного забезпечення регіонального розвитку. Порівняння β - та σ -конвергенції свідчить про те, що попри високі темпи росту у менш розвинених регіонах, різниця в темпах росту наразі не в змозі скоротити «відставання» «бідних» регіонів від «багатих» (Возняк Г.В.).
- Проведено аналіз фінансової спроможності місцевих бюджетів в умовах реформи місцевого самоврядування та з'ясовано основні причини низької ефективності формування та використання фінансових ресурсів територіальних громад (Беновська Л.Я.).
- Вдосконалено методику оцінювання ефективності видатків на загальну середню освіту, яка, на відміну від існуючих, дозволяє оцінювати ефективність видатків на загальну середню освіту з врахуванням якості знань учнів (Беновська Л.Я.).
- З метою вдосконалення та прийняття раціональних рішень в частині розподілу та використання бюджетних ресурсів в сфері охорони здоров'я запропоновано проведення оцінки ефективності видатків по даній галузі за трьома напрямками: оцінка ефективності витрат на управління персоналом; оцінка обсягів видатків на стаціонарну медичну допомогу; оцінка ефективності

видатків на екстрену медичну допомогу. На основі проведеного оцінювання розроблено низку пропозицій щодо вирішення проблем, пов'язаних з підвищенням ефективності використання бюджетних коштів в сфері охорони здоров'я. (Музика І.С., Возняк Г.В.)

- Досліджено регіональні тенденції формування та використання фінансових ресурсів недержавних пенсійних фондів (НПФ) в Україні та розроблено напрями регіональної політики вирівнювання диспропорцій розвитку НПФ: активізація процесів створення НПФ в регіонах та їх розвитку; забезпечення інформаційної підтримки розвитку НПЗ в регіоні; формування регіональної інфраструктури НПФ; диверсифікація напрямів інвестування фінансових ресурсів НПФ в регіоні; фінансове стимулювання регіонального розвитку НПФ (Гринчишин І.М.).
- Досліджено індустріальні парки як „точки зростання” регіональної економіки, визначено їх основні характеристики та проведено класифікацію. Здійснено аналіз зарубіжного досвіду використання фінансових інструментів стимулювання розвитку індустріальних парків та обґрунтовано можливості його застосування в Україні (Беновська Л.Я.).
- Здійснено оцінювання фінансової бази розвитку сільських територіальних громад в Україні та Львівській області, зокрема в розрізі джерел формування та напрямків використання. Виявлено основні проблеми розвитку сільських територіальних громад та окреслено основні напрями удосконалення механізму фінансового забезпечення розвитку сільських територіальних громад в Україні, зокрема підвищення дієвості бюджетних та активізації небюджетних інструментів (Пелехатий А.О.).
- Окреслено основні напрями удосконалення механізму фінансового забезпечення розвитку сільських територіальних громад в Україні, зокрема підвищення дієвості бюджетних та активізації небюджетних інструментів. Запропоновано низку заходів, щодо підвищення фінансової спроможності сільських територіальних громад. Окреслено основні напрями фінансової децентралізації в умовах проведення адміністративно-територіальної реформи, зокрема запропоновано розширення наявної дохідної бази місцевих бюджетів (Пелехатий А.О.).

За результатами виконання теми у звітному році опубліковано: 5 монографій, 2 брошури, 68 статей (в т.ч. 13 – в іноземних виданнях), 32 тези.

З результатами досліджень підготовлено та направлено до органів влади 10 розробок (у т.ч. до центральних органів влади – 3), впроваджено 7 (у т.ч. на рівні центральних органів влади – 3).

7. НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ В РЕГІОНІ.

Вид тематики: відомча (постанова бюро Відділення економіки НАН України від 06.06.2012 р., протокол № 6, № державної реєстрації 0113U000110).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Ішук С.О.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Павлов В.І., к.е.н. Андел І.В., к.е.н. Кудря Я.В., Ткач С.М.

Термін виконання: I кв. 2013 р. – II кв. 2015 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Розроблено Концепцію модернізації основного капіталу виробничої сфери Львівської області та поетапний план дій (систему заходів) для її реалізації (Ішук С.О.).
- Визначено зовнішні та внутрішні передумови модернізації основного капіталу підприємств виробничої сфери у Львівській області на підставі оцінки результатів функціонування промисловості, транспорту і будівництва, а також SWOT-аналізу поточного стану та перспектив розвитку цих видів економічної діяльності у регіоні (Ішук С.О., Ткач С.М.).
- Обґрунтовано критерії вибору ключових форм модернізації капіталу. Запропоновано модель ресурсного (капітального, матеріального і трудового) забезпечення модернізації основного капіталу виробничої сфери Львівської області на засадах міжгалузевої та міжрегіональної взаємодії. Запропоновано перелік потенційних джерел фінансування модернізаційних заходів (Ішук С.О.).
- Проведено експертне опитування (шляхом анкетування) керівників промислових, транспортних і будівельних підприємств регіону щодо фактичного стану процесів модернізації основного капіталу у виробничій сфері Львівської області та їх соціально-економічних і екологічних наслідків (Ішук С.О., Лопата О.О.).
- Підготовлено аналітичні матеріали щодо оцінки техніко-технологічних і соціально-економічних складових модернізації основного капіталу. Розраховано значення множини показників, зокрема коефіцієнтів придатності, оновлення та вибуття

основних засобів, а також фондівддачі, фондоозброєності, продуктивності праці і рентабельності виробництва та капіталу. За результатами аналізу динаміки значень цих та інших показників виявлено ключові тенденції у зміні стану, руху та ефективності використання основного капіталу в регіоні (Іщук С.О., Берлінг Р.З., Ситар Л.Й., Кудря Я.В., Процевят О.С.).

- Підготовлено аналітичні матеріали щодо оцінки інвестиційно-інноваційних складових модернізації основного капіталу. На підставі оцінювання динаміки показників надходження капітальних інвестицій в Україні і областях Західного регіону зокрема окреслено проблемні питання інвестиційного забезпечення модернізації основного капіталу. Визначено пріоритетні напрями капіталовкладень з урахуванням інноваційного аспекту модернізації основного капіталу і запропоновано заходи для збільшення обсягів інвестицій за цими напрямами (Ткач С.М.).
- Проведено аналіз можливих наслідків (ризиків та можливостей) підписання Україною угоди про зону вільної торгівлі з ЄС для промисловості Львівської області (Іщук С.О., Ткач С.М.). Здійснено оцінку та розрахунок потенційних втрат внутрішнього ринку внаслідок неконкурентоспроможності з товарами ЄС (за секторами економіки, видами економічної діяльності, товарними групами) (Іщук С.О., Берлінг Р.З.). Обґрунтовано перспективи розвитку промислових підприємств Львівської області після введення в дію положень угоди про Асоціацію між Україною і ЄС (на прикладі СП «Галка» і ПАТ «Іскра») (Іщук С.О., Ткач С.М., Лопата О.О.).
- Підготовлено аналітичні матеріали щодо оцінки можливостей розширення та заміщення ринків збуту для продукції підприємств реального сектора економіки України. Досліджено режим доступу українських товарів до товарного ринку ЄС. Визначено особливості скорочення імпорتنих мит в Україні і Європейському Союзі за товарними групами (Іщук С.О., Лопата О.О.).
- Проведено оцінку стану, тенденцій і динаміки функціонування промислових підприємств Львівської області за основними показниками їх діяльності. Виявлено внутрішні проблеми і зовнішні загрози розвитку промисловості в регіоні. Визначено перспективні види промислової діяльності в контексті поглиблення євроінтеграції України (Іщук С.О.).

- Підготовлено аналітичні огляди та прогнози розвитку виробничої сфери (промисловості, будівництва і транспорту) у Волинській, Івано-Франківській, Львівській, Рівненській, Тернопільській і Чернівецькій областях Західного регіону України. Визначено позитивні і негативні тенденції розвитку видів економічної діяльності, що належать до виробничої сфери регіону (Іщук С.О., Кудря Я.В., Горин Г.В., Процевят О.С.).
- Підготовлено аналітичні огляди та прогнози розвитку інвестиційної діяльності в Західному регіоні України, окреслено тенденції та перспективи розвитку інвестиційного процесу на регіональному рівні. Здійснено короткотерміновий прогноз значень інтегральних індексів ризиків інвестиційної діяльності у Львівській області на період 2014-2017 рр. і запропоновано способи зниження їх рівня (Ткач С.М.).
- Запропоновано комплекс різнопланових організаційно-економічних заходів на рівні державних, регіональних та місцевих органів влади для вирішення ряду проблем, пов'язаних із модернізацією національної економіки у багатьох напрямках, зокрема: підвищення ефективності та конкурентоспроможності виробничої сфери регіонів, розширення доступу до інвестиційних ресурсів, збільшення можливостей для впровадження інновацій, розвитку міжрегіонального співробітництва (Іщук С.О.).

За результатами досліджень у звітному році опубліковано: 1 навчальний посібник, 48 статей у фахових виданнях (з них 7 – в іноземних виданнях), 36 матеріалів і тез конференцій (у т.ч. 10 – в іноземних виданнях).

За результатами виконання теми за звітний період підготовлено та направлено до органів влади 10 розробок (у т.ч. до центральних органів влади – 2), впроваджено 6 розробок (у т.ч. на рівні центральних органів влади – 2).

8. МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН У ТРАНСКОРДОННОМУ ПРОСТОРІ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 06.06.2012 р., протокол №6, № державної реєстрації 0113U000111).

Науковий керівник теми: к.е.н. Тимечко І.Р.

Основні виконавці: к.е.н. Матвєєв Є.Е., к.е.н. Тимечко І.Р., к.е.н., проф. Матковський С.О.

Термін виконання: I кв. 2013 р. – IV кв. 2015 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Досліджено взаємодію суб'єктів економічних відносин в транскордонному просторі та виявлено чинники впливу, як блокують, нівелюють або стимулюють взаємодію в транскордонному просторі та розвиток прикордонних регіонів. Запропоновано класифікацію інститутів взаємодії та інститутів блокування взаємодії суб'єктів економічних відносин в транскордонному просторі за різними ознаками (Тимечко І.Р., Матвеев Є.Е.).
- Проаналізовано процеси взаємодії суб'єктів економічних відносин в транскордонному просторі України з суміжними країнами. Виявлено, що трансформація інституційного середовища суміжних країн може як сприяти, так і перешкоджати процесам взаємодії у транскордонному просторі (Тимечко І.Р., Матвеев Є.Е.).
- Проведено аналіз чинників впливу на взаємодію суб'єктів та учасників транскордонного співробітництва, які можуть активізувати чи гальмувати взаємодії в транскордонному просторі, та здійснено їх систематизацію за різними критеріями (Тимечко І.Р., Цибульська Ю.О.).
- Проаналізовано розвиток транскордонного співробітництва в розрізі прикордонних регіонів України із врахуваннями наявності угод про транскордонне співробітництво, регіональних програм розвитку транскордонного співробітництва, спільних стратегій розвитку транскордонного співробітництва, кількості спільних заходів, кількості транскордонних проектів тощо (колектив виконавців під керівництвом Тимечко І.Р.).
- Визначено загрози та можливості для взаємодії суб'єктів економічних відносин в транскордонному просторі України з суміжними країнами внаслідок підписання Угоди про асоціацію України з ЄС (Тимечко І.Р., Цибульська Ю.О., Черторижський В.М., Цюп'як О.З., Цісінська О.Б.).
- Здійснено порівняльний аналіз механізмів взаємодії суб'єктів транскордонних ринків праці ЄС та України. Визначено перешкоди взаємодії, зокрема за характером впливу: правові, організаційні, технічні, а також розкрито проблеми дослідження явища «транскордонна трудова міграція» (Цибульська Ю.О.).
- Проведено соціологічне дослідження взаємодії регіональних органів влади та органів місцевого самоврядування в транскордонному просторі. Визначено основні напрями взаємодії

регіональних органів влади та органів місцевого самоврядування в транскордонному просторі та перешкоди розвитку такої взаємодії (Цісінська О.Б).

- Підготовлено науково-аналітичну доповідь «Розвиток транскордонного співробітництва». В доповіді здійснено індикацію транскордонного співробітництва в розрізі прикордонних регіонів України відповідно до визначеної системи показників. Узагальнено розвиток нових форм транскордонного співробітництва в розрізі прикордонних регіонів України. Розкрито сутність явищ неформальної взаємодії суб'єктів та учасників транскордонного співробітництва. Визначено чинники впливу на взаємодію суб'єктів та учасників транскордонного співробітництва. Обґрунтовано рекомендації щодо розвитку транскордонного співробітництва в умовах імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (колектив виконавців під керівництвом Тимечко І.Р.).

За результатами досліджень у звітний період опубліковано: брошура, наукове видання, збірник наукових праць, 21 стаття (у т ч. 7 – у закордонних виданнях), 13 тез доповідей.

За результатами виконання теми за звітний період підготовлено та направлено до органів влади 3 розробки, з них впроваджена 1 розробка.

9. ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ МІГРАЦІЙНИХ СИСТЕМ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ.

Вид тематики: відомча (цільова наукова програма Відділення економіки НАН України “Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів в посткризовий період”; постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 10.11.2011 р., протокол № 11, № державної реєстрації 0112U000462).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Садова У.Я.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Семів Л.К.; к.філос.н., ст.н.с. Цапок С.О.; к.е.н., ст.н.с. Бідак В.Я., к.геогр.н. Теслюк Р.Т.; к.е.н. Риндзак О.Т.; к.н.держ.упр. Біль М.М.

Термін виконання: I кв. 2012 р. – II кв. 2014 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Обґрунтовано зв'язок між чинниками формування територіальних міграційних систем й чинниками трансформації соціально-трудової сфери, реалізації прав власності на нові засоби виробництва (знання, інтелект), переходу до нової геопросторової організації

українського суспільства. Визначено роль останніх у відновленні рівноваги економіки України. Підготовлено рекомендації органам влади на предмет стабілізації міграційної ситуації в Україні (Садова У.Я.).

- З'ясовано сутність структури, архітектури та інфраструктури територіальних міграційних систем. Досліджено інституційну архітектуру територіальних міграційних систем, що визначається стійкою системою інститутів, котрі здійснюють прямі детермінації характеру та напрямів міграційних переміщень. Обґрунтовано потребу самоорганізації та формування інституційної довіри в контексті побудови розвиненої інституційної архітектури територіальних міграційних систем (Біль М.М.).
- Уточнено визначення поняття «територіальна міграційна система», як складне просторове утворення, в основі якого лежать міграційні процеси, що функціонують на основі усталених міграційних потоків (переміщень) та забезпечуються діяльністю формальних і неформальних інститутів. Розглядаються два блоки інститутів (в призмі зображення «алгоритму міграційних процесів»): «органи законодавчої і виконавчої влади» та «посередники, задіяні в організації міграційних процесів». Обидва блоки сприяють фактичному здійсненню міграційних процесів (Махонюк О.В., Теслюк Р.Т.).
- Досліджено територіальні міграційні системи (ТМС) в контексті можливих наслідків підписання Україною Асоціації про зону вільної торгівлі з ЄС. Здійснено аналіз зв'язків соціально-економічної складової архітектури ТМС (Садова У.Я.).
- Визначено загальну схему формування і розвитку інфраструктури територіальних міграційних систем, яка може бути загального чи особливого призначення. Проаналізовано специфіку побудови інфраструктури міграційних мереж «Україна-Польща» (Біль М.М.).
- Досліджено історико-культурні передумови формування територіальних міграційних систем. Встановлено, що історичні детермінанти проявляються через: слідування практиці міграції членів сімей, ближчого соціального оточення, членів територіальної громади, регіону; міграцію в країни (регіони) етнічного походження; стимулюючи міграційну політику території-реципієнта; несприятливе середовище проживання і праці на території-донорі. Культурні передумови передбачають: однорідність (подібність) інституціонального середовища приймаючої країни (регіону), спрощену інтеграцію в нових умовах; прихильність до інститу-

ціонального середовища приймаючої країни (регіону); можливості реалізації творчого потенціалу (Біль М.М.).

- На основі математичних розрахунків, використовуючи демографічні моделі прогнозування кількості населення, визначено демографічні втрати Львівської області внаслідок міграційних процесів за 1993-2012 роки. Зокрема встановлено, що загалом, втрати демографічного потенціалу області внаслідок міграції за 1993-2012 роки сягають 137 тис. осіб (Бараняк І.Є.).
- Здійснено аналіз причин напруженої ситуації з відтворенням економічно активного населення в областях Західного регіону України. Встановлено, що міграційна активність населення вирізняється в Україні регіональною специфікою, яка суттєво позначається на реагуванні як регіональних ринків соціально-гуманітарних послуг, так і регіональних ринків праці на такі інституційні рішення, як ЗВТ з ЄС. В Україні існує ціла група областей, котрі наразі не повністю реалізують свій міграційний потенціал (АР Крим, Луганська, Дніпропетровська, Донецька та інші області) (Бараняк І.Є.).
- Виявлена структура векторів міграції населення у виділених ТМС. Наприклад, в Західному регіоні основний вектор міграції зосереджений на трудову міграцію та еміграцію населення в країни Європи, США, та частково в Росію. Відповідно в цьому регіоні найбільш розгорнута діяльність посередників, сформувались усталені легальні й напівлегальні канали міграції та працевлаштування громадян України у ці країни. Державні органи, які відповідальні за міграційну політику, займають статичну позицію. Констатується факт існування Західноукраїнської ТМС та самовільного і некерованого її розвитку (Махонюк О.В.).
- Підтверджено прогнозні передбачення про поступове наростання в країні міграційного приросту населення, при цьому обсяги міждержавної міграції за показником числа прибулих виявились у порівнянні з усіма напрямками міграції в межах країни у 20 разів меншими, тоді як за показником числа вибулих – у 24 рази. Подібні тенденції в цілому простежувались і по регіонах країни. Так, в областях Карпатського регіону, як і в усій країні, процеси імміграції домінують над виїздом громадян за межі України. Актуальною продовжує залишатись проблема досягнення узгодженості, вирівнювання в регіоні обсягів зовнішніх та внутрішніх переміщень, що сприятиме відтворенню економічної переваги на

ринках праці, а відтак – і оптимізації сталого розвитку територій (Цапок С.О., Бідак В.Я.).

- Узагальнено результати дослідження за темою та підготовлено заключний науковий звіт (колектив виконавців під керівництвом Садової У.Я.).

За результатами досліджень у звітному році опубліковано: 1 наукову доповідь, розділ аналітичної доповіді, 1 методичні рекомендації, 10 наукових статей (в т.ч. 8 за кордоном), 16 тез конференцій (в т.ч. 1 за кордоном).

За результатами досліджень у звітний період підготовлено та направлено в органи влади 2 наукові розробки, які направлено центральним органам влади. Впроваджено 1 наукову розробку (на рівні центральних органів влади).

10. ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.

Вид тематики: відомча (цільова наукова програма Відділення економіки НАН України “Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів в посткризовий період”; постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 10.11.2011 р., протокол № 11, № державної реєстрації 0112U000459).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Кравців В.С.

Основні виконавці: к.е.н., с.н.с. Жук П.В.; к.е.н., с.н.с. Колодійчук І.А.;

к.е.н., с.н.с. Полюга В.О.; к.е.н., с.н.с. Гулич О.І.

Термін виконання: I кв. 2012 р. – II кв. 2014 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- На основі розроблених теоретико-методичних підходів до оцінювання рівня сталого використання природних ресурсів гірських територій вперше проведено інтегральну оцінку та визначено індекси сталого природокористування для Карпатського регіону України. Встановлено, що за усіма основними видами використання природних ресурсів регіону індекси сталості не відповідають модельним значенням. При цьому найнижчими є індекси сталості використання мінерально-сировинних, земельних та лісових ресурсів гірських територій; ближчим до модельних значень – індекс використання природних рекреаційних ресурсів. З урахуванням результатів оцінки сталості використання природних ресурсів регіону розроблено пропозиції щодо напрямів, шляхів та інструментів досягнення принципів

сталого природокористування в Карпатському регіоні України. За результатами досліджень підготовлено й опубліковано наукову доповідь «Стале природокористування у Карпатському регіоні України: оцінка, проблеми, перспективи» (Кравців В.С., Жук П.В., Гулич О.І., Колодійчук І.А., Полюга В.О.).

- Розроблено пропозиції щодо перспективних шляхів досягнення принципів сталого природокористування у гірських регіонах України за його видами. Визначено рівень гостроти проблем, які потребують вирішення, обґрунтовано напрями розв'язання проблем, запропоновано конкретні шляхи, механізми та інструменти досягнення принципів сталого природокористування для гірських регіонів України у сферах землекористування (Колодійчук І.А., Гуляєва Н.О.); лісокористування (Полюга В.О., Бегень О.Р.); водокористування (Жук П.В., Гаврилюк В.В., Башинська Ю.І.); надракористування (Жук П.В., Почтарук І.С.) та рекреаційного природокористування (Гулич О.І., Григоренко О.В.). За результатами роботи підготовлено та направлено Міністерству екології та природних ресурсів України наукову записку «Стале природокористування у Карпатському регіоні України: проблеми та шляхи вирішення» з висвітленням основних напрямів, механізмів та інструментів підвищення рівня сталого використання природних ресурсів та охорони навколишнього природного середовища у гірському Карпатському регіоні (Кравців В.С., Жук П.В., Гулич О.І., Колодійчук І.А., Полюга В.О. та ін.).
- Найважливіші результати досліджень за темою представлені у розділі «Стале природокористування як фактор соціально-економічного піднесення гірських територій України» Національної доповіді «Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів» (за ред. акад. НАН України Е.М. Лібанової, акад. НААН України М.А. Хвесика), у якому висвітлено: теоретико-методичні основи оцінювання сталого розвитку гірських регіонів; показники, індикатори та методичні прийоми оцінки сталого природокористування на прикладі Карпатського регіону України; результати оцінки сталого використання природних ресурсів регіону; шляхи, механізми та інструменти досягнення принципів сталого природокористування в Карпатському регіоні (колектив виконавців під керівництвом Кравціва В.С.).

- Узагальнено матеріали досліджень за темою та підготовлено заключний науковий звіт (колектив виконавців під керівництвом Кравціва В.С.).

За результатами досліджень у звітному році опубліковано: розділ Національної доповіді, наукову доповідь, 5 статей (з них 3 статті у зарубіжних наукових виданнях).

За результатами досліджень у звітний період підготовлено 2 наукові розробки, які направлено центральним органам влади. Впроваджено 1 наукову розробку (на рівні центральних органів виконавчої влади).

11. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТА НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ.

Вид тематики: відомча (цільова наукова програма Відділення економіки НАН України «Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів в посткризовий період»; постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 19.03.2014, пр. № 4. № державної реєстрації 0114U004401).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Кравців В.С.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Кравців В.С.; к.е.н., с.н.с. Жук П.В.; д.е.н., проф. Сторонянська І.З.; д.е.н., проф. Іщук С.О.; д.е.н. с.н.с. Шульц С.Л.; д.е.н., доц. Борщевський В.В.; д.е.н., с.н.с. Мельник М.І.; к.е.н., с.н.с. Колодійчук І.А.; к.е.н., с.н.с. Полюга В.О.; к.е.н., с.н.с. Гулич О.І.

Термін виконання: II кв. 2014 р. – IV кв. 2016 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Проведено аналіз діючого в Україні адміністративно-територіального устрою та обґрунтовано необхідність його реформування з урахуванням світового досвіду й сучасних тенденцій. Подано характеристику основних проблем функціонування діючої в Україні системи адміністративно-територіального устрою (структурної побудови, демографічних, соціальних та економічних диспропорцій в системі АТУ, низької фінансової спроможності одиниць АТУ базового рівня тощо), проаналізовано існуючі підходи науковців і фахівців до визначення мети, завдань, шляхів реформування системи адміністративно-територіального устрою. Підготовлено Концепцію та Основні положення (ідеологія) адміністративно-територіальної реформи в Україні, які направлені Відділенню

- економіки НАН України (Кравців В.С., Жук П.В., Сторонянська І.З., Борщевський В.В., Ішук С.О., Шульц С.Л. та ін.).
- Обґрунтовано методологічні підходи до побудови сучасної системи адміністративно-територіального устрою в Україні та напрямів і механізмів її реформування:
 - проведено аналіз наукових теорій та світової практики адміністративно-територіального устрою (Мельник М.І., Шульц С.Л.);
 - обґрунтовано структурну побудову системи АТУ (Жук П.В., Борщевський В.В.);
 - запропоновано підходи до розподілу публічної влади за рівнями АТУ (Жук П.В., Сторонянська І.З., Ішук С.О.).
 - Підготовлено наукову записку «Методологічні основи реформування адміністративно-територіального устрою України» з висвітленням теоретико-методичних засад реформування адміністративно-територіального устрою (АТУ), аналізом чинного в Україні адміністративно-територіального устрою та обґрунтуванням його змін, оцінкою зарубіжного досвіду реформування АТУ, визначенням мети, завдань адміністративно-територіальної реформи в Україні, пропозицією щодо перспективної моделі АТУ, структури органів публічної влади, розподілу повноважень органів влади в системі АТУ, етапів здійснення реформи. Наукову записку направлено профільному комітету Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Апарату Президента України та Відділенню економіки НАН України (Кравців В.С., Жук П.В., Сторонянська І.З. та ін.).
 - Підготовлено та направлено центральним органам державної влади й Відділенню економіки НАН України зауваження та пропозиції до законопроектів щодо реформування адміністративно-територіального устрою:
 - Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленої розпорядженням КМУ від 1 квітня 2014 р. № 333-р (Кравців В.С., Жук П.В.);
 - проекту Закону про внесення змін до Конституції України (щодо повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування), № 4178а, (Сторонянська І.З., Жук П.В.);

- проекту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» (щодо бюджетної децентралізації) (Сторонянська І.З, Жук П.В.);
- Законопроект «Про добровільне об'єднання територіальних громад», № 4070а (Жук П.В.).

За результатами досліджень за звітний період підготовлено та направлено в центральні та регіональні органи виконавчої влади 6 наукових розробок (з них 3 направлено центральним органам влади). Впроваджено 2 розробки (в т.ч. 1 – на рівні центральних органів влади).

За результатами досліджень опубліковано 2 статті.

12. СОЦІОКУЛЬТУРОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ.

Вид тематики: програмно-цільова і конкурсна тематика НАН України (у рамках цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України «Модернізація українського суспільства і економіки в контексті викликів ХХІ століття»; розпорядження Президії НАН України від 30.04.2014 р. № 277; договір №01-14 від 5.05.2014 р.; № державної реєстрації 0114U004400).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. Садова У.Я.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Семів Л.К., к.філос.н., с.н.с. Цапок С.О., к.е.н., с.н.с. Бідак В.Я., к.геогр.н. Теслюк Р.Т., к.е.н. Риндзак О.Т., к.держ.упр. Біль М.М.

Термін виконання: травень 2014 р. – грудень 2014 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Досліджено теоретико-методологічні підходи до побудови моделі міграційного профілю регіону. Систематизовано критерії та відібрано індикатори аналізу та оцінювання явища міграції у регіоні. Запропоновано модель міграційного профілю регіону (Садова У.Я.).
- Здійснено регіональне соціологічне обстеження внутрішньо переміщених осіб (ВПО) у Львівській області. Досліджено різні аспекти стану ВПО, рівень їх спроможності до адаптації в нових соціально-культурологічних умовах, рівень працевлаштування та зайнятості, а також обґрунтовано рекомендації щодо розробки соціальних програм підтримки вимушених переселенців (Цапок С.О., Бідак В.Я.).
- Проаналізовано результати соціологічного обстеження внутрішньо переміщених осіб у Львівській області з АР Крим та сходу країни. Виявлена ієрархія проблем матеріального

характеру, де домінують потреби в житлі та працевлаштуванні. У структурі потреб різних соціальних послуг переважають безкоштовне надання медичної допомоги, реєстрація в територіальних відділеннях Державної служби зайнятості України, влаштування дітей у школи. Проаналізовано очікування респондентами допомоги від органів державної влади. З'ясовано, що домінують очікування допомоги в одержанні соціального житла, працевлаштування, відшкодування витрат на проживання та надання безкоштовних юридичних послуг (Біль М.М.).

- Систематизовано історико-культурні детермінанти міграційних процесів. Досліджено детермінації історико-культурного розвитку регіонів (донора та реципієнта) з боку міграційних процесів. Обґрунтовану доцільність реалізації політики мультикультуралізму (Біль М.М.).
- На основі вивчення міжнародного досвіду механізмів інтеграції мігрантів у приймаючий соціум (адаптаційні, асиміляційні, сегрегаційні, сепараційні, ін.) виявлено можливості та ризики інтеграції, які виникають у процесі освітньої мобільності у різних освітніх системах (США, Німеччини, Англії, Чехії, Польщі та ін.) (Семів Л.К.).
- Обґрунтовано особливості освітніх міграцій внаслідок військово-конфліктної ситуації в Донецькому регіоні (зона АТО). Висновки щодо активізації освітніх переміщень та соціального захисту мігрантів зроблено на основі аналізу законодавчих актів та державних рішень, які дають підставу для очікуваного збільшення обсягів міграційних переміщень за освітнім фактором (Семів Л.К.).
- Досліджено фактори міграційного притягування у регіоні. Виявлено статус України як транзитної країни та країни тимчасового перебування мігрантів з Азії та Африки, можливі соціокультурологічні наслідки їх перебування для українського суспільства. В межах проведеного соціологічного дослідження внутрішньо переміщених осіб (ВПО) України проаналізовано поведінку та особливості намірів ВПО під час тимчасового перебування у Львівській області, а також визначили їх думку про мешканців регіону. Проаналізовано також ставлення місцевих мешканців до ВПО та думку ВПО щодо цілісності української держави та статусу Донецької і Луганської областей (Бачинська М.В.).

- Обґрунтовано причини міграції з точки зору «притягування» і «виштовхування». З'ясовано теоретичну сутність push-факторів міграційних процесів, здійснено систематизацію їх груп, у т.ч. ознак. Встановлено можливі типи зв'язків між факторами виштовхування та міграційними процесами у регіоні (Мульська О.П.).

За результатами досліджень опубліковано методичні рекомендації, 4 наукові статті (в т.ч. 1 за кордоном), 2 тез конференцій. Підготовлено та направлено в органи виконавчої влади 1 розробку, яку впроваджено на рівні регіональних органів влади.

IV. НАУКОВО-ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ІНТЕРЕСАХ ТА НА ЗАМОВЛЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

У звітному році науковцями Інституту підготовлено 18 науково-експертних документів в інтересах та на замовлення органів державної влади різних рівнів.

Серед них:

Зауваження та пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до бюджетного кодексу «України» (щодо бюджетної децентралізації).

Розроблені рекомендації щодо узгодження бюджетного законодавства з побудовою нової системи адміністративно-територіальних одиниць, розподілу бюджетних надходжень і напрямів їх використання, урахування перспективних підходів до державно-приватного партнерства у сфері інвестиційної діяльності та державної підтримки регіонального розвитку.

Направлено: Комітет Верховної Ради України з питань бюджету (лист № 1/333 від 16.09.2014 р.).

Пропозиції щодо вдосконалення шляхів і механізмів реформування адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні.

Розроблено низку пропозицій щодо вдосконалення шляхів і механізмів реформування адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні. Запропоновано зміни до законодавчих актів: проекту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України»; законопроекту «Про добровільне об'єднання територіальних громад»; проекту Закону про внесення змін до Конституції України (щодо повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування) та концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

Впровадження: Центр політико-правових реформ (лист № 297-12/14 від 19.12.2014 р.).

Зауваження та пропозиції до проекту Закону України «Про засади державної регіональної політики».

Опрацьовано зауваження та пропозиції до проекту прийнятого за основу Закону України «Про засади державної регіональної політики», зокрема щодо трактування суті та мети державної регіональної політики у контексті її спрямування на недопущення надмірних

диспропорцій у соціально-економічному розвитку регіонів, створення умов для ефективного використання природного й людського потенціалу регіонів.

Направлено: Кабінет Міністрів України (лист № 6/516 від 18.12.2014 р.); Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Верховної Ради України (лист № 6/515 від 18.12.2014 р.).

Наукова записка «Нормативно-правова база регулювання екологічної безпеки в транскордонних регіонах України: оцінка, проблеми».

Висвітлено особливості діючого в Україні природоохоронного законодавства, а також організаційного та інформаційного забезпечення й економічного регулювання охорони довкілля. Запропоновано напрями їх удосконалення для вирішення наявних у прилеглих до країн ЄС транскордонних регіонах України природоохоронних проблем.

Направлено: Міністерство екології та природних ресурсів України (лист № 6/292 від 28.07.2014 р.); Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи (лист № 6/291 від 28.07.2014 р.).

Пропозиції щодо змін до Конституції України стосовно реформування адміністративно-територіального устрою.

Викладено пропозиції щодо змін до Конституції України, які необхідні для забезпечення проведення адміністративно-територіальної реформи.

Направлено: Відділення економіки НАН України (лист № 1/183 від 15.05.2014 р.).

Зауваження до Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

Запропоновано низку доповнень до розробленої Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

Направлено: Відділення економіки НАН України (лист № 1/146 від 10.04.2014 р.).

Матеріали до Стратегії розвитку України.

Висвітлено основні стратегічні цілі та пріоритети у зовнішній і внутрішній політиці, а також обґрунтовано пропозиції щодо Стратегії України на середньо - (до 2025 р.) і довгострокову (до 2035 р.) перспективу.

Направлено: Відділення економіки НАН України (лист № 1/258 від 03.07.2014 р.).

Рекомендації щодо політики трудових міграцій (підготовлено спільно з фахівцями Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи).

Рекомендації стосуються державної політики щодо регулювання зовнішніх трудових міграцій, що має спиратися на комплекс заходів, спрямованих як на забезпечення зворотності зовнішніх трудових поїздок та соціальної захищеності українських працівників за кордоном, якнайширше залучення міграційних грошей в економіку України, так і на покращення можливостей працевлаштування на внутрішньому ринку праці.

Направлено: Кабінет Міністрів України; Міністерство соціальної політики України; Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці; Комітет Верховної Ради України у закордонних справах.

Матеріали до проекту Стратегії розвитку Львівської області до 2027 року.

Обґрунтовано зауваження та пропозиції щодо сучасних викликів та перспектив розвитку України та Львівщини та коригування стратегічних і операційних цілей Стратегії, зокрема щодо: стану навколишнього природного середовища, розвитку туристичного та рекреаційного потенціалу, енергозбереження та транскордонної співпраці.

Направлено: Львівська обласна державна адміністрація (лист № 1/392 від 15.10.2014 р.); Львівська обласна рада (лист № 1/393 від 15.10.2014 р.).

Рекомендації II Міжнародної науково-практичної конференції «Міграційні процеси в Україні: сучасні виклики та регіональна специфіка».

У рекомендаціях сформульовано ключові положення стосовно можливих шляхів вирішення міграційних проблем різного просторового рівня. Обґрунтовано визначальність міграції для

сучасного суспільного й економічного життя України, її домінуючу економічну природу. Обґрунтовано конкретні пропозиції до органів державної влади (Верховної Ради України, Уповноваженого ВРУ з прав людини, Кабінету Міністрів України) з покращення державної міграційної політики: у соціально-економічній, правовій, етико-культурній сферах, а також сфері маркетингового, статистичного й інформаційно-аналітичного забезпечення.

Направлено: у 56 установ та організацій – міністерства, відомства, представництва міжнародних організацій, комітети Верховної Ради України, обласні державні адміністрації тощо.

Пропозиції за результатами науково-практичного круглого столу «Просторовий розвиток регіону: проблеми стратегічного планування та метрополізації» (Львів, 17.10.2014 р.).

Пропозиції круглого столу містять практичні рекомендації щодо перспектив розвитку метрополійних функцій в обласних центрах Західного регіону України та метрополізаційних процесів у них в умовах переходу до поліцентричної моделі просторового розвитку регіону. Запропоновано пріоритетні напрями формування збалансованої політики просторового розвитку.

Направлено:

- обласним державним адміністраціям та обласним радам Львівської, Закарпатської, Рівненської, Чернівецької, Волинської, Тернопільської, Івано-Франківської областей (лист № 03-1/485 від 04.12.2014 р.);
- Міністерству економічного розвитку і торгівлі України, Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Асоціації міст України (лист № 03-1/486 від 04.12.2014 р.).

Впровадження: Департамент економічного розвитку і торгівлі Чернівецької обласної державної адміністрації (лист № 01/553 від 10.12.2014 р.); Закарпатська обласна рада (лист № 1469/01-23 від 15.12.2014 р.).

Проекти нормативно-правових документів щодо запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності на території пріоритетного розвитку у зонах припинення діяльності гірничо-хімічних підприємств Львівської області.

Запропоновано проекти нормативно-правових документів щодо запровадження спеціального режиму інвестиційної діяльності та

створення території пріоритетного розвитку у зонах припинення діяльності гірничо-хімічних підприємств Львівської області.

Впровадження: Новороздільська міська рада (лист № 784/09-Е від 11.12.2014 р.).

Аналітичні матеріали щодо оцінки можливостей розширення та заміщення ринків збуту для продукції підприємств реального сектору економіки

Здійснено оцінку можливостей розширення та заміщення ринків збуту для продукції підприємств реального сектора економіки України. Досліджено режим доступу українських товарів до товарного ринку ЄС. Визначено особливості скорочення імпортних мит в Україні і Європейському Союзі за товарними групами.

Направлено: Відділенню економіки НАН України (електронний лист від 20.03.2014 р.).

Аналітичні матеріали «Аналіз можливих наслідків підписання Україною угоди про ЗВТ з ЄС для промисловості Львівської області та окремих суб'єктів господарювання регіону».

Проведено аналіз можливих наслідків (ризиків та можливостей) підписання Україною угоди про зону вільної торгівлі з ЄС для промисловості Львівської області. Здійснено оцінку та розрахунок потенційних втрат внутрішнього ринку внаслідок неконкурентоспроможності з товарами ЄС (за секторами економіки, видами економічної діяльності, товарними групами).

Направлено: Відділення економіки НАН України (лист № 1/33 від 20.01.2014 р.).

Аналітичні матеріали «Аналіз та розрахунки можливих наслідків для підприємств Львівської області від введення в дію положень угоди про Асоціацію між Україною та ЄС (на прикладі СП «Галка» і ПАТ «Іскра»))».

Обґрунтовано перспективи розвитку промислових підприємств Львівської області після введення в дію положень угоди про Асоціацію між Україною і ЄС (на прикладі СП «Галка» і ПАТ «Іскра»).

Направлено: Відділення економіки НАН України (лист № 1/82 від 14.02. 2014 р.).

V. ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ У НАРОДНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

За результатами досліджень в 2014 р. підготовлено та надіслано в органи влади, установи та організації 57 доповідних та наукових записок, наукових доповідей, проектів законів, пропозицій, аналітичних матеріалів, експертних висновків, методичних рекомендацій, з них впроваджено – 39. До вищих державних органів країни скеровано 20 розробок (в т.ч. Верховній Раді України – 7, Адміністрації Президента України – 3, міністерствам та відомствам – 10), з них впроваджено – 9.

Серед них:

Наукова записка «Методологічні основи реформування адміністративно-територіального устрою України».

Автори: д.е.н., проф. Кравців В.С., к.е.н., с.н.с. Жук П.В, д.е.н , проф. Сторонянська І.З..

Направлено: Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Верховної Ради України (лист № 6/497 від 09.12.2014 р.); Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (лист № 6/498 від 09.12.2014 р.); Адміністрації Президента України (лист № 6/499 від 09.12.2014 р.); Відділення економіки НАН України (лист № 6/511 від 16.12.2014 р.).

Висвітлено теоретико-методичні засади реформування адміністративно-територіального устрою (АТУ), результати аналізу чинного в Україні адміністративно-територіального устрою та обґрунтування його змін, оцінку зарубіжного досвіду реформування АТУ, мету, завдання адміністративно-територіальної реформи в Україні, пропозиції щодо перспективної моделі АТУ, структури органів публічної влади, розподілу повноважень органів влади в системі АТУ та етапів здійснення реформи.

Впровадження: Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Верховної Ради України (лист № 04-14/9-5247 від 23.12.2014 р.)

Науково-аналітична записка «Особливості структурних зрушень в економіці областей Західного регіону України в контексті реалізації євроінтеграційної стратегії держави».

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н., с.н.с. Шульц С.Л.

Направлено: Міністерство закордонних справ України (лист №3/418 від 31.10.2014 р.).

У матеріалі проведено аналіз структурних зрушень в західних областях України та визначено пріоритети структурної корекції регіональної економіки з огляду на підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, зокрема в частині запровадження поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі. Зокрема, проведена оцінка структурних трансформацій в економіці регіонів за видами економічної діяльності та в розрізі окремих галузей промисловості, що дозволяє оцінити ризики та перспективи адаптації регіонів України до стандартів і вимог ЄС.

На основі оцінки структури економіки західного регіону України проаналізовано, яким чином та темпами відбуваються трансформаційні процеси та який вплив вони мають на переорієнтування економіки України на європейський напрямок загалом. Впровадження запропонованих рекомендацій сприятиме формуванню комплексної структурної політики у регіонах для забезпечення адаптації їхньої економіки до вимог і викликів європейського ринку.

Впровадження: Міністерство закордонних справ України (лист № 411/16-110-1156 від 14.11.2014).

Науково-аналітична записка «Удосконалення методики оцінювання ефективності видатків місцевих бюджетів на загальну середню освіту»

Автори: д.е.н., проф. Сторонянська І.З., к.е.н. Бенюк Л.Я.

Направлена: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (лист №07/230 від 13.06.2014р.)

В науково-аналітичній записці акцентовано увагу на тому, що поруч з зростанням частки видатків місцевих бюджетів Львівської області на освітню галузь у загальних видатках області, гострою залишається проблема низької ефективності видатків, що зумовлено існуванням великої кількості малокомплектних шкіл, низькою часткою капітальних видатків в освітній галузі та, як наслідком, низьким рівнем знань учнів. Запропонована удосконалена методика оцінювання ефективності видатків місцевих бюджетів на загальну середню освіту, яка, на відміну від існуючої, дозволить оцінити видатки місцевих органів на освіту залежно від рівня знань учнів. Якість одержаних освітніх послуг запропоновано оцінити за результатами зовнішнього незалежного оцінювання знань.

Впровадження: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (лист № 2421-04/35618-07 від 14.10.2014р.).

Доповідна записка «Соціогуманістичні засади ідеології духовно-інтелектуального забезпечення державотворення в Україні».

Автор: д.е.н., проф. Вовканич С.Й.

Направлено:

- Віце-прем'єр-міністру України Сичу О.М. (лист № 3/276 від 11.07. 2014 р.);
- Головне управління з питань гуманітарного розвитку Адміністрації Президента України (лист № 3/277 від 11.07. 2014 р.);
- Комітет з питань культури і духовності Верховної Ради України (лист № 3/278 від 11.07. 2014 р.).

У доповідній записці обґрунтовано необхідність розроблення та прийняття Стратегії розвитку України на довготривалий період на засадах забезпечення, по-перше, постійного підвищення якості життя населення, по-друге, інноваційності розвитку, по-третє, повернення науці економічної функції.

Питання, проблеми та завдання, висвітлені у доповідній записці, у тому числі щодо необхідності перегляду практики гуманітарної політики держави, врахування ведення проти України державою-сусідом багатолітньої інформаційної війни, забезпечення національної безпеки, розроблення парадигми соціогуманістичного розвитку українського суспільства, ідеологічної платформи та пріоритетів державотворення можуть знайти свої відповіді, розв'язання та шляхи реалізації у проекті Стратегії.

Впровадження: Міністерство освіти і науки України (лист № 1/11-13549 від 26.08. 2014 р.); Адміністрація Президента України (лист №24-01/35 від 16.07.2014); Міністерство культури України (лист № 26571/1/1-14 від 22.07. 2014 р.).

Науково-аналітична записка «Удосконалення освітньої мережі як напрямок підвищення ефективності видатків місцевих бюджетів Львівської області»

Автори: д.е.н., проф. Давимука С.А., д.е.н., проф. Сторонянська І.З., к.е.н. Беновська Л.Я.

Направлено: Комітет з питань науки та освіти Верховної Ради України; комісії з питань бюджету, соціально-економічного розвитку та комунальної власності Львівської обласної ради; заступнику голови Львівської обласної державної адміністрації; департамент фінансів Львівської обласної державної адміністрації (лист №4/463 від 30.06.2014 р.)

В науково-аналітичній доповіді обґрунтована необхідність реформування мережі закладів освіти Львівської області у відповідності із змінами у економічній та демографічній ситуації. Акцентовано увагу на тому, що поруч з зростанням частки видатків місцевих бюджетів Львівської області на освітню галузь у загальних видатках області, гострою залишається проблема низької ефективності видатків, що зумовлено існуванням великої кількості малокомплектних шкіл, низькою часткою капітальних видатків в освітній галузі. Здійснена оцінка ефективності видатків освіти в залежності від якості середньої освіти. Якість одержаних освітніх послуг запропоновано оцінити за результатами зовнішнього незалежного оцінювання знань.

Запропоновані основні напрямки оптимізації мережі навчальних закладів дошкільної, середньої та позашкільної освіти.

Впровадження: Комітет з питань науки та освіти Верховної Ради України (лист №04-24/16-979 від 15.10.2014 р.).

Наукова доповідь «Формування та реалізація державної політики у сфері регулювання трудової міграції: інституційно-організаційні, нормативно-правові та соціально-економічні аспекти».

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н., проф. Садової У.Я.

На основі статистичного аналізу та за результатами авторських соціологічних досліджень обґрунтовано необхідність вироблення комплексної державної політики у міграційній сфері, котрі повинна містити такі складові: політику соціального захисту трудових мігрантів з відповідним нормативно-правовим забезпеченням – від законодавчого оформлення соціально-правового статусу мігрантів, запровадження інституту спеціалізованого омбудсмена у сфері захисту прав трудової міграції й до вироблення механізмів реалізації соціального захисту самими трудовими мігрантами; політику регулювання чинників трудової міграції, що включає протекціонізм зайнятості і створення в країні зон захисту кваліфікованої праці, стимулювання попиту на ринку праці та забезпечення гідної оплати праці українських громадян; політику державного регулювання ринку міграційних послуг, метою якої є інфраструктурне забезпечення ефективного руху паці та капіталу трудових мігрантів, перетворення потенціалу трудової міграції в чинник відродження економіки України, поверненні співвітчизників на Батьківщину.

Впровадження: Комітет з питань соціальної політики та праці Верховної Ради України (лист № 04-37/13-65563).

Науково-аналітична записка «Інвестиційно-інноваційні аспекти модернізації основного капіталу»

Автори: д.е.н., проф. Іщук С.О., Ткач С.М.

Направлено: Голові Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України (лист №5/480 від 1.12.2014 р.) та головам Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Рівненської, Тернопільської і Чернівецької обласних державних адміністрацій (лист №5/481 від 1.12.2014 р.).

На основі аналізу інвестування основного капіталу в Україні та областях Західного регіону встановлено ключові тенденції та проблемні питання інвестиційного забезпечення модернізації основного капіталу. Досліджено динаміку розвитку інноваційної діяльності в Україні та Західному регіоні, а також країнах ЄС. Визначено ключові напрями інвестування модернізації основного капіталу з врахуванням інноваційного аспекту і запропоновано заходи для збільшення обсягів інвестицій за цими напрямками.

Впровадження:

- Департамент інвестиційної політики та регіонального розвитку Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України (лист №07-06/122-14 від 18.12.2014 р.).
- Департамент економічного розвитку, торгівлі та промисловості Львівської обласної державної адміністрації (лист №1-11-3642 від 15.12.2014 р.);
- Волинська обласна державна адміністрація (лист №6883/37/2-14 від 18.12.2014 р.);

Матеріали «Оцінка потенціалу розвитку сільських територій Західного регіону України» до аналітичного огляду «Розвиток сільських територій»

Автори: д.е.н. Борщевський В.В., к.держ.упр. Куліш І.М., к.е.н. Чемерис В.А.

Направлено: ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України» (лист №4/234 від 17.06.2014).

Визначено основні показники ресурсного забезпечення потенціалу розвитку сільських територій. Оцінено стан соціальної інфраструктури сільських поселень західних областей. Окреслено проблеми розвитку виробничого та інвестиційного потенціалу. Обґрунтовано ієрархію цілей для визначення загального потенціалу розвитку сільських територій Західного регіону України, що включає оцінку людського потенціалу

розвитку сільських територій, оцінку виробничого потенціалу розвитку сільських територій, оцінку інвестиційного потенціалу розвитку сільських територій, оцінку фінансово-бюджетного потенціалу розвитку сільських територій.

Аналітичний огляд «Розвиток сільських територій», підготовлений ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України» за участі ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України та ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України».

Направлено:

- Відділення економіки НАН України (лист ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України» №01-07/207 від 30.07.2014 р.);
- Міністерство аграрної політики та продовольства України (лист ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України» №01-05/209 від 30.07.2014 р.).
- Міністерство соціальної політики України (лист ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України» №01-05/209 від 30.07.2014 р.).
- Міністерство екології та природних ресурсів України (лист ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України» №01-05/209 від 30.07.2014 р.).

Впроваджено:

- Міністерство аграрної політики та продовольства України (лист №37-18-4-15/12117 від 11.08.2014 р.);
- Міністерство соціальної політики України (лист № 10704/0/14-14/10 від 19.09.2014 р.).

Наукова записка «Стале природокористування у гірському Карпатському регіоні України: оцінка, проблеми, перспективи».

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н., проф. д.е.н., проф. Кравціва В.С.

Запропоновано методичні прийоми оцінки сталого використання природно-ресурсного потенціалу Карпатського регіону України. На їх основі здійснено оцінку використання основних видів природних ресурсів регіону – земельних, мінерально-сировинних, лісових, водних та природних рекреаційних і визначено агрегований індекс сталого природокористування в регіоні. Запропоновано шляхи, механізми та

інструменти задля вирішення виявлених проблем сталого використання природних ресурсів Карпатського регіону України.

Впровадження: Міністерство екології та природних ресурсів України (лист № 5/3-11/1773-14 від 08.02.2014 р.).

Наукова доповідь «Методичні підходи до оцінки соціально-економічного потенціалу розвитку сільських територій».

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н. Борщевського В. В.

Направлено: Міністерство аграрної політики та продовольства України; Департамент агропромислового розвитку Івано-Франківської ОДА (лист №04/347 від 24.09.2014 р.).

У науковій доповіді розглянуто концептуальні засади формування та оцінювання соціально-економічного потенціалу розвитку сільських територій. Окреслено пропоновані авторами засоби оцінювання соціально-економічного потенціалу розвитку сільських територій, зокрема використання кластерного аналізу. Запропоновано напрями імплементації результатів оцінки соціально-економічного потенціалу розвитку сільських територій у практику управлінської діяльності.

Впроваджено: Департамент агропромислового розвитку Івано-Франківської ОДА (лист №01-7/658 від 2.12.2014 р.).

Науково-аналітична доповідь: «Метрополізаційні процеси в регіоні: концептуальні підходи та прикладні аспекти просторового аналізу».

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н., с.н.с. М.І. Мельник.

Направлена:

- обласним державним адміністраціям та обласним радам Львівської, Закарпатської, Рівненської, Чернівецької, Волинської, Тернопільської, Івано-Франківської областей (лист № 03-1/485 від 04.12.2014 р.);
- Міністерству економічного розвитку і торгівлі України, Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Асоціації міст України (лист № 03-1/486 від 04.12.2014 р.).

Науково-аналітична доповідь містить інформацію про особливості метрополізації як домінантної тенденції організації економічного простору, об'єктивні передумови та чинники. В ній узагальнено концептуальні підходи до просторового аналізу метрополізаційних процесів в регіоні. Представлено результати інтегрального оцінювання розвитку метрополійних функцій обласних центрів в розрізі організаційно-управлінської, економічної, інноваційно-креативної,

туристично-репрезентативної, культурної, науково-освітньої, транспортно-логістичної та соціально-демографічної складових. Здійснено просторовий аналіз центрально-периферійних взаємодій в Західному регіоні України, а саме встановлено залежність розвитку прилеглої території від рівня розвитку головних міст-метрополісів, складності та різноманітності їх функціонального статусу. Запропоновано пріоритетні напрями формування збалансованої політики просторового розвитку.

Впровадження: Департамент економічного розвитку і торгівлі Закарпатської обласної державної адміністрації (лист № 273 від 09.12.2014 р.).

Концепція модернізації основного капіталу виробничої сфери регіону (Львівської області).

Автор: д.е.н., проф. Ішук С.О.

Направлено: голові Львівської обласної державної адміністрації і голові Львівської обласної ради (лист № 5/263 від 8.07.2014 р.).

Визначено зовнішні та внутрішні передумови модернізації основного капіталу підприємств виробничої сфери у Львівській області. Окреслено шляхи та способи вирішення проблем, пов'язаних із відтворенням основного капіталу в регіоні. Обґрунтовано критерії вибору ключових форм модернізації капіталу. Запропоновано модель ресурсного забезпечення модернізації основного капіталу виробничої сфери Львівської області. Визначено перелік потенційних джерел фінансування модернізаційних заходів.

Впровадження: Департамент економічного розвитку, торгівлі та промисловості Львівської обласної державної адміністрації (лист № 1-23-2072 від 30.07.2014 р.).

Науково-аналітична записка «Фінансове забезпечення розвитку сільських територіальних громад Львівщини в контексті реалізації адміністративно-територіальної реформи»

Автори: д.е.н., проф. Сторонянська І.З., м.н.с. Пелехатий А.О.

Направлена: Львівській обласній державній адміністрації (лист № 07/231 від 13.06.2014 р.).

В науково-аналітичній записці виділено проблемні аспекти формування та виконання місцевих бюджетів. Наголошено на необхідності поступового розширення джерел та нарощення обсягів небюджетних фінансових ресурсів в структурі фінансового забезпечення розвитку сільських територіальних громад, що впливають

на підвищення інвестиційної активності територіальної громади на сільських територіях. Доведено, що вагомим позитивним чинником підвищення фінансової спроможності сільських територіальних громад має стати реформування адміністративно-територіального устрою країни. В роботі визначено необхідність розширення функцій, які реалізуються на рівні сільських територіальних громад, та конкретизовано їх перелік.

Впровадження: Львівська обласна державна адміністрація (лист № 5/18-3166/0/2-14/1-10 від 20.06.2014 р.).

Науково-аналітична записка «Проблеми інтеграції внутрішньо переміщених осіб у приймаючий соціум: стан, ризики, перспективи».

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н., проф. Садової У.Я.

Направлена: департамент соціального захисту населення Львівської обласної державної адміністрації (лист № 08-483 від 03.12.2014 р.).

У науково-аналітичній записці представлено результати апробації авторської методики щодо вивчення проблем інтеграції внутрішньо переміщених осіб (ВПО) із тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції. Обстеження проведене на території Львівської області у листопаді 2014 року. Представлені матеріали використані при розробці регіональної політики інтеграції ВПО у приймаючий соціум, обґрунтування цілей, завдань, а також з метою інформаційно-аналітичної підтримки управлінських рішень з питань забезпечення прав і свобод таких категорій осіб та розробки відповідних цільових соціальних програм на регіональному рівні.

Впровадження: департамент соціального захисту населення Львівської обласної державної адміністрації (лист № 01-929 від 03.12.2014 р.).

Доповідна записка «Аналіз структурних змін та пріоритети структурної корекції економіки Івано-Франківської області»

Автор: к.е.н. Попадинець Н.М.

Направлена: Департамент економіки Івано-Франківської обласної державної адміністрації (лист № 3/245 від 27.06. 2014 р.).

Здійснено аналіз структурних змін у регіоні та визначено пріоритети структурної корекції економіки регіону. Зокрема, проведена оцінка структурних змін в економіці регіону за видами економічної діяльності та в розрізі окремих галузей промисловості. На основі оцінювальної структури економіки регіону здійснено прогноз структури валової доданої вартості за видами економічної діяльності.

Проведені дослідження дозволили сформулювати пропозиції щодо пріоритетів структурної корекції економіки Івано-Франківської області.

Основні положення та результати викладені у відповідній записці будуть використані при розробці Стратегії розвитку Івано-Франківської області на період до 2020 рр.

Впровадження: Департамент економіки Івано-Франківської обласної державної адміністрації (лист № 04/22-557 від 04.07. 2014 р.).

Науково-аналітична записка «Оцінка впливу метрополійних функцій обласного центру на соціально-економічний розвиток прилеглих територій».

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н., с.н.с. М.І. Мельник.

Направлена: Львівській міській раді (лист № 03-1/144 від 10.04.2014 р.).

У науково-аналітичній записці викладено пропозиції щодо доцільності оцінки інтенсивності впливу метрополійного центру (м. Львова як консолідуючого ядра суспільної і ділової активності) на соціально-економічний розвиток прилеглої території, враховуючи територіальну близькість районних центрів. Результати оцінки можуть бути використані при уточненні схем планування територій та відпрацюванні систем налагоджування міжрегіональних коопераційних зв'язків, реалізації спільних міжрегіональних проектів для міських агломерацій, розробки механізмів нейтралізації депресивності прилеглих територій, актуалізації стратегічних завдань розвитку міста Львова.

Впровадження: Департамент економічної політики Львівської міської ради (лист № 23-вих.- 419 від 15.04.2014 р.).

Науково-аналітична записка «Трансформаційні зміни попиту та пропозиції робітничих кадрів на ринку праці Львівщини (за результатами обстеження великих та середніх підприємств».

Автори: д.е.н., проф. Садова У.Я., к.е.н. Андрусишин Н.І., к.геогр.н. Теслюк Р.Т., к.е.н. Кашуба Я.М., Рісний О.П.

Направлена: департамент соціального захисту населення Львівської обласної державної адміністрації (лист № 10/25 від 16.01.2014 р.).

Представлено висновки аналізу трансформацій попиту та пропозиції робітничих кадрів на ринку праці регіону. Вони покликані допомогти вирішити проблеми забезпечення кваліфікаційно-якісними робітничими кадрами та врегулювання диспропорцій між попитом та пропозицією праці з метою швидшого подолання кризи та її наслідків у економічній та соціальній сферах.

Впровадження: департамент соціального захисту населення Львівської обласної державної адміністрації (лист № 106 від 17.01.2014 р.).

Науково-аналітична записка «Планування місцевих бюджетів: проблеми та вектор розвитку».

Автори: к.е.н., с.н.с. Возняк Г.В.,

Направлена: в Департамент фінансової політики Львівської міської ради (лист №8/464 від 30.10.2013р.)

В науково-аналітичній записці проаналізовано проблеми планування місцевих бюджетів. Показано, що необхідність вдосконалення процесів бюджетного прогнозування обумовлена: низьким рівнем прозорості бюджетного планування; недосконалістю методів середньо та довгострокового планування, системи оцінювання ефективності виконання бюджетних програм, механізмів розрахунків видатків на виконання делегованих повноважень; невідповідністю сучасних тенденцій формування місцевих бюджетів потребам зміцнення місцевого самоврядування; надмірною централізацією бюджетних ресурсів та відсутністю системного підходу до визначення обсягу трансфертів і т. ін. Запропоновано шляхи та способи розв'язання окреслених проблем.

Впровадження: Департамент фінансової політики Львівської міської ради (лист № 22-вих-1 від 08.01.2014р.).

Науково-аналітична записка «Шляхи подолання соціально-економічної незахищеності мігрантів».

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н., проф. Садової У.Я.

Направлено: Головне управління Державної міграційної служби України у Львівській області (лист № 08/354 від 26.09.2014 р.).

Обґрунтовано необхідність формування Концепції соціальної захищеності трудових мігрантів в умовах глобалізації. За допомогою соціологічних методів виявлено головні економічні аспекти та можливості розвитку в системі соціально-економічної захищеності мігрантів. Запропоновано інституційний механізм додання соціально-економічної незахищеності мігрантів. Представлені матеріали використані при розробці державної та регіональної політики соціально-економічного розвитку України та її регіонів, обґрунтування цілей, завдань, а також механізмів реалізації міграційної політики.

Впровадження: головне управління Державної міграційної служби України у Львівській області (лист № 23228 від 15.10.2014 р.).

Доповідна записка «Взаємодія суб'єктів транскордонних ринків: перешкоди та шляхи їх подолання».

Автори: к.е.н. Тимечко І.Р., Цибульська Ю.О.

Направлено: Одеська обласна державна адміністрація, Львівська обласна державна адміністрація (лист №1/403 від 22.10.2014 р.).

У доповідній записці узагальнено особливості взаємодії на транскордонних ринках праці та товарів, основні механізми блокування взаємодій на них, а також запропоновано шляхи нівелювання перешкод взаємодії.

Впровадження: Одеська обласна державна адміністрація (лист №1108/01-10/04/1587 від 07.11.2014 р.).

Організаційно-економічні механізми та інструменти забезпечення конкурентоспроможності вугільних підприємств Західного регіону України.

Автори: к.е.н., с.н.с. Жук П.В., Почтарук І.С.

Направлено: ДП «Волиньвугілля» (лист № 1/508 від 15.12.2014 р.).

Запропоновано механізми реорганізації державних підприємств вугільної промисловості Західного регіону України.

Впровадження: ДП «Волиньвугілля» (лист № 1814/1.1/11.2-13 від 22.12.2014 р.).

Концепція реформування адміністративно-територіального устрою України та Основні положення (ідеологія) адміністративно-територіальної реформи в Україні.

Автори: д.е.н., проф. Кравців В.С., к.е.н., с.н.с. Жук П.В.

Направлено: Центр політико-правових реформ, (лист №1/375 від 06.10.2014 р.).

Висвітлено концептуальні основи реформування адміністративно-територіального устрою України. Основні положення адміністративно-територіальної реформи розкривають теоретико-методичні та практичні аспекти формування ефективної системи управління суспільним розвитком на основі модернізації адміністративно-територіального устрою з відповідним перерозподілом владних повноважень на принципах децентралізації публічної влади для забезпечення становлення громадянського суспільства, утвердження місцевого самоврядування, підвищення якості надання публічних послуг населенню.

Науково-аналітична записка «Європейські механізми регулювання екологічної безпеки і можливості їх використання в Україні та її транскордонних регіонах».

Автори: колектив авторів під керівництвом д.е.н., проф. Кравціва В.С.

Направлено: Міністерство екології та природних ресурсів України (вих. №6/535 від 29.12.2014 р.); Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи Верховної Ради України (лист № 6/536 від 29.12.2014 р.).

Розглянуто можливості використання в Україні та її транскордонних регіонах механізми та інструменти регулювання екологічної безпеки, зокрема в контексті виконання угоди про Асоціацію з ЄС.

VI. КООРДИНАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» є провідною науковою установою в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва.

Координація наукової діяльності з проблем регіональної політики у звітний період здійснювалась при підготовці концептуальних, аналітичних та прогнозних документів державного та регіонального значення, в ході виконання науково-дослідних робіт та практичного впровадження їх результатів, при організації та проведенні конференцій, семінарів та круглих столів з:

- центральними, регіональними та місцевими органами влади:

Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Міністерством аграрної політики та продовольства України, Міністерством фінансів України, Міністерством закордонних справ України, Міністерством екології та природних ресурсів України, Державним агентством України з туризму та курортів, Департаментом інвестиційної політики та регіонального розвитку Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами, управлінням Державної міграційної служби України у Львівській області; Комітетами Верховної Ради України: з питань науки та освіти; з питань бюджету; з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування; з питань соціальної політики та праці; обласними державними адміністраціями і обласними радами Західного регіону України; міськими радами м. Львова, Тернополя, Чернівців, органами місцевої влади та районними державними адміністраціями Львівської області.

- науковими установами НАН України:

ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», Інститутом демографії та соціальних досліджень НАН України, ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», Інститутом проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, Інститутом економіки промисловості НАН України, Інститутом економіко-правових досліджень НАН України, Науково-дослідним центром індустріальних проблем НАН України, Національним інститутом стратегічних досліджень при Президентові України, Інститутом українознавства НАН України, Інститутом екології Карпат НАН України, Західним науковим центром НАН України та МОН України.

- вищими навчальними закладами:

Львівським інститутом банківської справи Університету банківської справи НБУ, Національним університетом «Львівська політехніка», Львівським національним університетом імені Івана Франка, Національним лісотехнічним університетом України, Національним університетом водного господарства та природокористування, Луцьким національним технічним університетом, Львівським регіональним інститутом державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, Львівським інститутом Міжрегіональної академії управління персоналом, Тернопільським національним економічним університетом, Львівською комерційною академією, Львівським національним аграрним університетом, Львівською державною фінансовою академією та багатьма іншими установами.

Так, на виконання рішення Бюро Відділення економіки НАН України від 29.10.2013 р. щодо перспективних напрямів досліджень установ Відділення у 2014-2018 рр., згідно якого Інститут визначений головною установою за напрямом «Регіональні дослідження» та його складовими: «Транскордонне співробітництво», «Комплексна характеристика соціально-економічного розвитку регіонів» та «Адміністративно-територіальний устрій», Інститут здійснював координацію роботи установ відділення та співпрацював із центральними та регіональними органами влади з підготовки наукових доповідей, аналітичних та експертних матеріалів з даної проблематики. Зокрема, у рамках цієї діяльності Інститутом було підготовлено наукову доповідь «Територіальний розвиток та регіональна політика».

За складовою «Адміністративно-територіальний устрій» напряму «Регіональні дослідження» підготовлено та скеровано до центральних органів державної влади та Відділення економіки НАН України низку концептуальних та науково-експертних матеріалів з питань реформування адміністративно-територіального устрою й розвитку місцевого самоврядування в Україні. Ряд цих документів вже отримали схвальну оцінку Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Верховної Ради України та Центру політико-правових реформ, і будуть використані у нормотворчій роботі.

Співробітниками Інституту також розроблено та подано матеріали до Національної доповіді «Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів», аналітичного огляду «Розвиток сільських територій» (головна установа ДУ «Інститут економіки

природокористування та сталого розвитку НАН України»), щорічної аналітичної доповіді «Промисловість і промислова політика України 2013: актуальні тренди, ризики, можливості» (головна установа - Інститут економіки промисловості НАН України), спільно з фахівцями Інституту демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України підготовлено «Рекомендації щодо політики трудових міграцій».

Інститут виступив основним організатором Міжнародної науково-практичної конференції «Регіональна політика в Україні: сучасний стан та стратегія реформування», присвячена 50-річчю Інституту регіональних досліджень НАН України (Львів-Брюховичі, 27-28.11.2014 р.). Метою конференції було обговорення сучасних проблем територіального розвитку та реалізації регіональної політики в Україні, вироблення пропозицій щодо підвищення її ефективності в контексті можливих сценаріїв розвитку інтеграційних процесів. У конференції взяли участь 130 науковців, управлінців та практиків з багатьох регіонів України, зокрема з Києва, Луганська, Рівного, Одеси, Запоріжжя, Чернігова, Івано-Франківська, Луцька, Тернополя, Ужгорода та Львова, а також іноземні вчені та фахівці з Польщі та Румунії.

У звітному році Інститутом організовано та проведено ряд заходів у рамках реалізації проекту «Громадський моніторинг місцевих бюджетів Львівської області», який виконувався за підтримки Програми «Громадянське суспільство та належне врядування» Міжнародного фонду «Відродження» за участі ГО «Агенція європейських інновацій», Інституту регіональних досліджень НАН України, Львівського інституту банківської справи УБС НБУ, органів регіональної влади та місцевого самоврядування Львівщини. Так, 20.02. 2014р. відбувся круглий стіл «Незалежний громадський моніторинг бюджету Львівщини: проблеми та перспективи», а 24.06.2014 – семінар «Сучасні підходи до організації бюджетного процесу на місцевому рівні». Опубліковано інформаційно-аналітичне видання «Громадський моніторинг бюджетів міст обласного значення Львівської області».

У тісній співпраці із Департаментом соціального захисту населення Львівської обласної державної адміністрації фахівцями Інституту у листопаді 2014 року на території Львівської області проведено соціологічне дослідження проблем інтеграції внутрішньо переміщених осіб (ВПО) із тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції.

За результатами обстеження великих та середніх підприємств представлено також висновки аналізу трансформацій попиту та пропозиції робітничих кадрів на ринку праці регіону.

Директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. входить до складу міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку (Постанова Кабінету Міністрів України № 827 від 5.09.2012 р.). Д.е.н., проф. Садова У.Я. є членом Науково-експертної Ради з питань діяльності Державної міграційної служби України. К.е.н. Гулич О.І. входить до складу Науково-технічної ради Державного агентства України з туризму та курортів.

Д.е.н., проф. Кравців В.С. також входить до складу робочої групи з питань регіонального економічного розвитку Регіонального комітету з економічних реформ в Львівській області. Д.е.н. Борщевський В.В. входить до складу робочої групи з розроблення Стратегії розвитку Львівської області до 2027 року. К.е.н. Жук П.В. входить до складу Дорадчого громадського органу при Департаменті екології та природних ресурсів Львівської облдержадміністрації, д.е.н. Борщевський В. В. – до консультативної науково-технічної ради з питань розвитку АПК при Департаменті агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації. К.держ.упр. Біль М.М. – член міжвідомчої робочої групи з питань формування Програми зайнятості населення Львівської області на 2013-2017 роки, к.е.н. Крупін В. Є. та к.е.н. Припула Х.М. – члени робочої групи з розробки проекту «Стратегії розвитку агропромислового комплексу Львівської області на перспективу».

За тематикою досліджень проблем *транскордонного співробітництва* здійснювалася координація робіт з: Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України; Міністерством економічного розвитку і торгівлі України; Львівською, Закарпатською, Івано-Франківською, Чернівецькою та Одеською обласними державними адміністраціями; Київським національним економічним університетом ім. Вадима Гетьмана, Східноєвропейським національним університетом імені Лесі Українки, Луцьким національним технічним університетом, Національним інститутом стратегічних досліджень та його регіональними філіалами у Львові та Ужгороді, Львівською обласною спілкою економістів України, Асоціацією органів місцевого самоврядування «Єврорегіон Карпати – Україна».

Зокрема, у рамках цієї діяльності, у співпраці із установами Відділення економіки НАН України та регіональними органами влади, Інститутом підготовлено наукову доповідь «Розвиток транскордонного співробітництва».

Спільно із Регіональним філіалом Національного інституту стратегічних досліджень у Львові Інститут виступив співорганізатором круглого столу «Організаційно-економічні механізми та засоби нарощування і ефективного використання потенціалу розвитку прикордонних територій Західних регіонів України» (26.12.2014 р.).

Інститут є координуючою структурою з української сторони наукового інформаційно-статистичного транскордонного кластеру «Інфостат», учасниками якого також є: Головне управління статистики у Львівській області, Львівський національний університет імені Івана Франка, Львівська обласна спілка економістів України, Статистичне управління Підкарпатського воєводства, Жешувський університет, Центр статистичних досліджень і освіти Головного управління статистики Польщі (м. Варшава). Інститут в особі д.е.н., проф. Кравців В.С. бере участь в роботі Українсько-польської міжурядової Координаційної Ради з питань міжрегіонального співробітництва. К.е.н. Тимечко І.Р. бере участь у робочій групі з питань розвитку транскордонного співробітництва при Управлінні міжнародних зв'язків Львівської ОДА.

В напрямі розвитку співробітництва з вищими навчальними закладами продовжувалась робота з реалізації програми діяльності науково-навчального комплексу «Економосвіта». Угода щодо створення ННК «Економосвіта» була підписана у квітні 2003 р. Інститутом регіональних досліджень НАН України, Інститутом економіки та менеджменту при Національному університеті «Львівська політехніка», Академією народного господарства (м. Тернопіль) та Львівським банківським інститутом Національного банку України. На даний час до складу комплексу також входять Львівська комерційна академія, Львівська державна фінансова академія, Луцький національний технічний університет та Ярославська державна вища технічно-економічна школа (Польща).

До результатів роботи Інституту в рамках комплексу у звітному році слід віднести:

- кооперацію в питаннях забезпечення підготовки висококваліфікованих спеціалістів в сфері економічної діяльності

(залучення 8 науковців Інституту до навчального процесу у вищих навчальних закладах комплексу);

- підвищення кваліфікації наукових та науково-педагогічних кадрів (підвищення кваліфікації 18 науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів комплексу, захист на спеціалізованих радах Інституту 3 кандидатських дисертацій фахівцями із установ комплексу);
- спільна наукова діяльність (залучення науковців з установ комплексу до виконання 3 науково-дослідних тем Інституту);
- спільна видавнича діяльність (публікація 1 навчального посібника, 2 науково-аналітичних видань та 2 збірників наукових праць);
- спільне проведення 6 науково-практичних конференцій, круглих столів, семінарів з актуальних проблем економіки, зокрема: Міжнародної науково-практичної конференції «Інтеграція України у європейський та світовий фінансовий простір» (м. Львів, 11-13.06.2014р.); Міжнародної науково-практичної конференції «Регіональна політика в Україні: сучасний стан та стратегія реформування» (Львів-Брюховичі, 27-28.11.2014р.); III Міжвузівської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Актуальні проблеми управління ресурсами та економіка праці» (22-23.05.2014 р.) та ін.

Інститут бере також участь в роботі навчально-наукового центру з підготовки магістрів за спеціальностями «Економіка довкілля і природних ресурсів» з правами відділення цільової підготовки Національного університету водного господарства та природокористування та Західного наукового центру НАН та МОН України.

Директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. є головою секції економіки Західного наукового центру НАН України і МОН України.

При Інституті діють 9 спільних із вищими навчальними закладами філій кафедр, а саме:

- філія кафедри банківської справи Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи НБУ (згідно Угоди від 15.07.2005 р.);
- філія кафедри менеджменту організацій Львівського інституту Міжрегіональної академії управління персоналом (згідно Угоди від 4.11. 2005 р.);
- філія кафедри фінансів та економіки природокористування Національного університету водного господарства та природокористування (згідно Угоди від 3.11. 2006 р.);

- філія кафедри міжнародної економіки та маркетингу Тернопільського інституту соціальних та інформаційних технологій (згідно Угоди від 10.01. 2008 р.);
- філія кафедри міжнародних економічних відносин Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки (згідно Угоди від 15.01.2008 р.);
- філія кафедри фінансів суб'єктів господарювання та державних фінансів Львівської державної фінансової академії (згідно Угоди від 14.12.2009 р.);
- філія кафедри економіки підприємництва та маркетингу у видавничо-поліграфічному комплексі України Української академії друкарства (згідно Угоди від 10.12.2010 р.);
- філія кафедри історії України та економічної теорії Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (згідно Угоди від 5.12.2011 р.);
- філія кафедри економічної теорії Львівського національного аграрного університету (згідно Угоди від 1.12.2013 р.).

У рамках роботи філій кафедр здійснювалося залучення вчених Інституту до навчального процесу, керівництва курсовими, дипломними роботами та практикою студентів, підвищення кваліфікації викладачів ВНЗ, проведення спільних семінарів, здійснення спільних досліджень, підготовка спільних публікацій тощо.

Зокрема, до основних результатів роботи філії кафедри банківської справи Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи НБУ у звітному році слід віднести: проведення наукових семінарів ««Безпека банківського сектору регіону в умовах сучасних викликів» (13.02.2014 р.), «Сучасні підходи до організації бюджетного процесу на місцевому рівні» (24.06.2014 р.); підготовка та видання збірника наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір»; керівництво дипломними роботами студентів та кандидатськими і докторськими дисертаціями.

У рамках функціонування філії кафедри менеджменту організацій Львівського інституту Міжрегіональної академії управління персоналом у звітному році було організовано науково-практичну конференцію «Суспільні трансформації і безпека: глобальний, національний та особистісний виміри» (12.06.2014 р.), здійснювалося консультування викладацького складу кафедри з питань організації та проведення науково-пошукових досліджень, залучення викладачів

кафедри до виконання науково-дослідних тем «Формування і використання територіальних міграційних систем для забезпечення сталого розвитку регіонів» та «Соціокультурологічні наслідки міграційних процесів», керівництво дипломними роботами студентів.

В рамках роботи філії кафедри фінансів та економіки природокористування Національного університету водного господарства та природокористування у звітному році проводилось читання лекцій з курсу «Екологічне право» та керівництво магістерськими дипломними проектами.

До основних результатів роботи філії кафедри економічної теорії Львівського національного аграрного університету (ЛНАУ) у звітному році слід віднести: проведення спільних наукових досліджень з проблем регіональної економічної і соціальної політики, відтворення соціально-демографічного та трудового потенціалу, збалансованого розвитку сільських територій; організацію та проведення спільного науково-практичного семінару «Проблеми підвищення конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізаційних процесів» (квітень 2014р.) та круглого столу «Соціальні реформи в Україні» (травень 2014р.).

Співробітники Інституту взяли участь у розробці 2 НДР, які виконувались у вищих навчальних закладах, а саме Львівському національному аграрному університеті та Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника.

У звітному році продовжувалася співпраця із Львівською обласною Малою академією наук. Молоді вчені Інституту вже традиційно були залучені до проведення Міжнародної науково-практичної конференції учнів-членів Малої академії наук (МАН) України «Україна очима молодих» (м. Львів, 2-4.04.2014 р.). Зокрема, к.е.н. С. Щеглюк, к.е.н. Н. Попадинець, М. Бас взяли участь у роботі секційного засідання цієї конференції «Економічна система України: минуле, сучасне, майбутнє». За підсумками роботи обох секцій було відзначено кращі доповіді.

Окремі чисельні показники співпраці ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
з вищими навчальними закладами і установами
Міністерства освіти і науки України

1.	Кількість договорів про співробітництво, які були укладені між науковою установою та вищими навчальними закладами:	
	загальна їх кількість на 31.12.14	30
	укладених у звітному році	3
	<ul style="list-style-type: none"> - із приватним вищим навчальним закладом «Буковинський університет» - із Буковинським державним фінансово-економічним університетом - між радами молодих вчених членів науково-навчального комплексу «Економосвіта» 	
2.	Кількість створених спільно з вищими навчальними закладами:	
	<i>ФІЛІЙ КАФЕДР</i>	
	загальна їх кількість на 31.12.14	9
	створених у звітному році	—
	<i>ІНШИХ СПІЛЬНИХ СТРУКТУР (ІНСТИТУТІВ, ЦЕНТРІВ, ОСЕРЕДКІВ ТОЩО)</i>	
	загальна їх кількість на 31.12.14	2
	створених у звітному році	—
3.	Кількість студентів вищих навчальних закладів, які у 2013/2014 навчальному році проходили магістерську підготовку у спільних науково-навчальних структурах, що функціонують на базі наукової установи	—
	Кількість студентів вищих навчальних закладів, які у 2014/2015 навчальному році проходять магістерську підготовку у спільних науково-навчальних структурах, що функціонують на базі наукової установи	—
4.	Кількість наукових тем і проектів, які у звітному році розроблялись спільно з вченими-освітянами, всього	5
	у тому числі:	5
	— тем НДР	—
	— проектів Державного фонду фундаментальних досліджень	—
	— проектів, що фінансуються зарубіжними та міжнародними організаціями (фондами)	—

5.	Кількість вчених наукової установи, які <u>у звітному році</u> працювали викладачами в системі освіти, всього	10
	у тому числі очолюють кафедри	4
6.	Кількість вчених-освітян, які <u>у звітному році</u> входили до складу спеціалізованої вченої ради при науковій установі	10
7.	Кількість вчених наукової установи, які <u>у звітному році</u> входили до спеціалізованих рад при вищих навчальних закладах	4
8.	Кількість студентів, які <u>у звітному році</u> виконували в науковій установі дипломні роботи	—
9.	Кількість студентів, які <u>у звітному році</u> проходили практику в науковій установі	4
10.	Кількість фахівців з повною вищою освітою, які прийняті на роботу <u>у звітному році</u>	10
11.	Кількість опублікованих спільно з освітянами <u>у звітному році</u> монографій	1
12.	Кількість опублікованих <u>у звітному році</u> : підручників для вищої школи	—
	навчальних посібників для вищої школи	2
13.	Кількість співробітників і викладачів вищих навчальних закладів і установ МОН України, які <u>у звітному році</u> підвищували кваліфікацію в Інституті науковій установі	19
14.	Кількість аспірантів-цільовиків та докторантів, які <u>у звітному році</u> проходили підготовку в науковій установі за направленням вищого навчального закладу, установи МОН України	—
		—
15.	Кількість аспірантів та здобувачів кандидатського ступеня з вищих навчальних закладів та установ МОН України, прикріплених <u>у звітному році</u> до наукової установи для підготовки та складання кандидатського іспиту зі спеціальності	2
16.	Кількість дисертаційних робіт науковців-освітян, захищених <u>у звітному році</u> на спеціалізованій вченій раді при науковій установі, всього	4
	у тому числі:	1
	на здобуття докторського ступеня	3
	на здобуття кандидатського ступеня	3

VII. КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, КРУГЛІ СТОЛИ

У 2014 році Інститутом проведені такі конференції, семінари, круглі столи, в яких він виступив як організатор або співорганізатор:

Назва	Співорганізатори	Дата проведення	Місце проведення	Загальна проблематика; Найбільш вагомі результати заходу (рішення, рекомендації, зміст резолюції)
1	2	3	4	5
Науковий семінар на тему «Безпека банківського сектора регіону в умовах сучасних викликів»		13.02. 2014 р.	м. Львів, Інститут регіональних досліджень НАН України	Обговорено перспективи та загрози для банківського сектора регіону та України в умовах активізації інтеграційних процесів та політичної і економічної нестабільності в країні.
Круглий стіл «Незалежний громадський моніторинг бюджету Львівщини 2013р.: проблеми та перспективи»	Міжнародний фонд «Відродження», Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи НБУ	20.02. 2014 р.	м. Львів, Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи НБУ	Обговорено результати моніторингу бюджетного процесу в місті Львові та малих містах Львівської області. Сформовано рекомендації щодо шляхів підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами та підвищення фінансової спроможності місцевих громад.
ІІІ Міжвузівська науково-	Львівський інститут банківської	22-23. 05. 2014 р.	м. Львів, Львівський інститут	Обговорено проблеми економіки праці та соціально-трудових

1	2	3	4	5
практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Актуальні проблеми управління людськими ресурсами та економіки праці»	справи Університету банківської справи НБУ		банківської справи Університету банківської справи НБУ	відносин (досвід України та Польщі) та особливості управління людськими ресурсами в умовах постіндустріального суспільства. Оpubліковано матеріали конференції.
Науково-практична конференція «Суспільні трансформації і безпека: глобальний, національний та особистісний виміри»	Львівський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом	12.06. 2014 р.	м. Львів, Львівський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом	Проблематика конференції: - Суспільні трансформації та проблеми соціалізації особистості; - Соціокультурні та економічні наслідки міграції в Україні і світі; - Міграція людських ресурсів як чинник формування нового глобального світу; - Безпека бізнесу та ризик-менеджмент в умовах економічних трансформацій; - Соціальна економіка та соціальна безпека в умовах суспільних трансформацій.
Круглий стіл «Суспільно-економічні аспекти транскордонної співпраці України і Польщі:	Державна вища технічно-економічна школа (м. Ярослав, Польща))	16.05. 2014 р.	м. Львів, Інститут регіональних досліджень НАН України	Тематичні напрямки: • українсько-польська транскордонна співпраця: історичний досвід та перспективи; • проблеми взаємодії суб'єктів економічних відносин у

1	2	3	4	5
історія, сучасність і майбутнє»				<p>транскордонному просторі та шляхи їх вирішення;</p> <ul style="list-style-type: none"> • реформування адміністративно-територіального устрою: польський досвід для України; • інформаційно-статистичне забезпечення розвитку транскордонної співпраці. <p>Видано збірник наукових праць.</p>
Міжнародна наукова конференція «Соціально-економічні, політичні, культуральні та релігійні питання у польських, словацьких та українських дослідженнях»	Державна вища технічно-економічна школа в Ярославі, Жешувський університет Вища школа міжнародного бізнесу в Прешові, Інститут регіональних досліджень НАН України, Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І.Франка	27.06. 2014 р.	м. Ярослав (Польща), Державна вища технічно-економічна школа	<p>Обговорено соціально-економічні, політичні, історико-культуральні та релігійні чинники взаємозв'язків між країнами, що входять до складу Карпатського євро регіону;</p> <p>проаналізовано досвід функціонування місцевого самоврядування у Польщі, Словаччині та Україні; висвітлено питання міжрегіонального співробітництва.</p> <p>За результатами конференції видано збірник наукових праць.</p>
Науковий семінар на тему «Сучасні підходи до організації бюджетного процесу на	Міжнародний фонд «Відродження», Львівський інститут банківської справи	24.06. 2014 р.	м. Львів, Інститут регіональних досліджень НАН України	Презентація результатів громадського моніторингу бюджетів міст обласного значення Львівської області, обговорення

1	2	3	4	5
місцевому рівні»	Університету банківської справи НБУ			проблем і перспектив застосування в Україні бюджетної адвокації, як методу формування громадських бюджетів.
Круглий стіл на тему «Європа: крок до України»	Благодійний фонд «Україна крок до Європи», ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», фінансово-консалтингові компанії «Star» (Чехія) та «Siaplg.EU» (Латвія).	17.07. 2014 р.	м. Львів, Інститут регіональних досліджень НАН України	Обговорено фінансові аспекти та процедури реалізації фінансової допомоги для України у результаті підписання Угоди про асоціацію з ЄС. Прийнято меморандум про співпрацю.
Науково-практичний семінар «Культура як етико-ціннісний двигун розвитку нації»	—	10.10. 2014 р.	м. Львів, Інститут регіональних досліджень НАН України	Обговорено соціокультурологічні наслідки міграційних процесів, сучасний стан української діаспори у США в контексті інтеграційних векторів України, стан та тенденції розвитку демографічних процесів у регіоні в умовах глобального перерозподілу людського капіталу.
Круглий стіл «Просторовий розвиток регіону: проблеми стратегічного планування та метрополізації»	Географічний факультет Лодзького університету, Львівська міська рада	17.10. 2014 р.	м. Львів, Інститут регіональних досліджень НАН України	Тематичні напрями: метрополізаційні процеси в регіоні: концептуальні підходи та прикладні аспекти просторового аналізу; стратегічне

1	2	3	4	5
				<p>планування розвитку метрополій: досвід України та Польщі.</p> <p>Сформовано пропозиції щодо перспектив розвитку метрополійних функцій в обласних центрах Західного регіону, які надіслано до центральних, регіональних та місцевих органів влади.</p>
<p>Міжнародна науково-практична конференція «Регіональна політика в Україні: сучасний стан та стратегія реформування»</p>	<p>Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України</p>	<p>27-28. 11. 2014 р.</p>	<p>Львів-Брюховичі, Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України</p>	<p>Тематичні напрямки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Інституційні та економічні засади модернізації системи управління регіональним розвитком в Україні. • Фінансово-економічні механізми стимулювання регіонального розвитку та активізації транскордонного співробітництва. • Стратегічні пріоритети розвитку сільських територій. • Трудовий потенціал, зайнятість та людський розвиток: регіональний вимір.

1	2	3	4	5
				Матеріали доповідей опубліковані у 2 збірниках наукових праць.
Круглий стіл на тему: «Проблеми та перспективи реалізації реформи місцевого самоврядування»	-	9.12. 2014 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України»	Обговорено питання здійснення реформи місцевого самоврядування в Україні.
Круглий стіл «Організаційно-економічні механізми та засоби нарощування і ефективного використання потенціалу розвитку прикордонних територій західних регіонів України»	Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень в м. Львові	25.12. 2014 р.	м. Львів, Регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень в м. Львові	Обговорено проблеми розвитку прикордонних територій західних областей України та особливості функціонування прикордонних сільських територій. Оцінено загрози Окреслено перспективи розвитку прикордонних територій західних областей України після підписання Угоди про Асоціацію з ЄС.

VIII. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Монографії:

1. Вовканич С. Й. Українська національна ідея та еліта в духовно-інтелектуальному забезпеченні державотворення : монографія / С. Й. Вовканич. – Львів : ІРД НАН України, 2014. – 498 с.
2. Попадинець Н. М. Внутрішній ринок продукції лісової промисловості України: проблеми та напрями розвитку : монографія / Н. М. Попадинець. – Львів : ІРД НАН України, 2014. – 182 с.
3. Шевчук А. В. Регіональні освітні системи: теорія, методологія, практика інноваційного розвитку : монографія / А. В. Шевчук. – Львів : Інститут регіональних досліджень НАН України, 2013. – 463 с.
4. Зибарева О. В. Девіантна соціалізація економіки: регіональний вимір : [монографія] / О. В. Зибарева. – Львів : Інститут регіональних досліджень НАН України, 2014. – 384 с.
5. Фінансові механізми формування конвергентної моделі регіонального розвитку : монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; за наук. ред. І. З. Сторонянської. – Львів, 2014. – 432 с.
6. Козоріз М. А., Копилук Н. Ю. Механізм реорганізації банківських установ в Україні / Інститут регіональних досліджень НАН України. – Львів : Ліга-Прес, 2014. – 217 с.
7. Сторонянська І. З., Пелехатий А. О. Фінансове забезпечення розвитку сільських територіальних громад / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». – Львів : Львівська цифрова друкарня, 2014. – 217 с.
8. Андрощук Г. О., Давимука С. А. Інтелектуальна власність в науково-технічній сфері: методи та принципи вартісної оцінки : монографія. – К. : Парламентське видавництво, 2014. – 304 с.
9. Дзяна О. С., Стадницький Ю. І. Формування конфліктологічної культури фахівців сфери обслуговування : монографія / О. С. Дзяна, Ю. І. Стадницький. – Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2013. – 224 с.
10. Кашуба Я. М. Розвиток підприємництва в Україні: стратегія та механізми / Я. М. Кашуба. – Львів : Априорі, 2013. – 398 с.
11. Determinants and Sources of Development of Enterprises in the Region / Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. – Rzeszów, 2013. – 271 с.

**Підручники, навчальні посібники, брошури,
науково-популярні видання:**

1. Семів Л. К. Ринок праці : навч. посібник / Л. К. Семів, А. Я. Кузнецова, Н. Є. Рак, І. М. Вознюк-Богів. – К. : УБС НБУ, 2013. – 231 с.
2. Економіка водокористування [навч. посібник] / В. І. Павлов, О. Ю. Лесняк, А. В. Сташук, Т. В. Семешук. – Рівне: НУВГП, 2014. – 247 с.
3. Стале природокористування у Карпатському регіоні України: оцінка, проблеми (наукова доповідь) / [В. С. Кравців, П. В. Жук, О. І. Гулич та ін.]; Інститут регіональних досліджень НАН України; [наук. ред. В. С. Кравців]. – Львів : Арал, 2014. – 121 с.
4. Інвестиційний клімат Львівської області : науково-аналітичне видання / наук. ред. С. О. Матковський. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. – 206 с.
5. Моніторинг виконання місцевих бюджетів Львівської області за 2012 рік / [І.З. Сторонянська, М.А. Козоріз, С.А. Давимука, Г.В. Возняк та ін.]; Інститут регіональних досліджень НАН України; за ред. І.З. Сторонянської. – Львів, 2013. – 188 с.
6. Громадський моніторинг бюджетів міст обласного значення Львівської області: інформаційно-аналітичне видання / за заг. ред. І. З. Сторонянської. – Львів, 2014. – 122 с.
7. Економіка довкілля та природних ресурсів: екологічно чисте виробництво. Інформаційний пакет: Інформаційно-методичні матеріали щодо підготовки магістрів за кваліфікацією «Економічне моделювання екологічних систем». Спеціальність 8.18010017 («Специфічні категорії») / В. І. Павлов, В. С. Кравців, Т. Л. Меліхова, Н. П. Миськовець. – Рівне: НУВГП, 2014. – 219 с.
8. Управління фінансово-економічною безпекою. Інформаційний пакет: Інформаційно-методичні матеріали щодо підготовки магістрів за кваліфікацією «Професіонал з управління фінансово-економічною безпекою». Спеціальність 8.18010014 («Специфічні категорії») / В. І. Павлов, В. С. Кравців, К. В. Павлов, О. А. Яроцька. – Рівне : НУВГП, 2014. – 221 с.
9. Формування агроландшафтів: методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни та написання контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання спеціальності «Землеустрій та кадастр») / укладачі: П. Г. Казьмір; Л. П. Казьмір. – Львів : ЛНАУ, 2014. – 68 с.

Інститут видає *щоквартальний науково-практичний журнал «Регіональна економіка»*. Журнал з 2012 року включений до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. У 2014 р. вийшло чотири номери журналу загальним обсягом 89,29 д.а.

Інститутом видається збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України» (Свідectво про державну реєстрацію КВ № 13522-2406ПР, видане Міністерством юстиції України 14.12.2007 р.). ISSN 2071-4653. Протягом 2014 р. надруковано 5 випусків збірника загальним об'ємом 122,77 д.а.:

1. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір : [зб. наук. пр.] / Ін-т регіональних досліджень НАН України ; редкол.: В.С. Кравців (відп. ред.). – Львів, 2014. – Вип. 1(105). – 653 с.
2. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Суспільно-економічні аспекти транскордонної співпраці України і Польщі : [зб. наук. пр.] / Ін-т регіональних досліджень НАН України ; редкол.: В.С. Кравців (відп. ред.). – Львів, 2014. – Вип. 2(106). – 304 с.
3. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Регіональна політика в Україні: сучасний стан та шляхи активізації : [зб. наук. пр.] / Ін-т регіональних досліджень НАН України ; редкол.: В.С. Кравців (відп. ред.). – Львів, 2014. – Вип. 3(107). – 570 с.
4. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Механізми ефективного розвитку прикордонних територій : [зб. наук. пр.] / Ін-т регіональних досліджень НАН України ; редкол.: В.С. Кравців. – Львів, 2014. – Вип. 4(108). – 340 с.
5. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Механізм регулювання регіонального розвитку в Україні : [зб. наук. пр.] / Ін-т регіональних досліджень НАН України ; редкол.: В.С. Кравців (відп. ред.). – Львів, 2014. – Вип. 5 (109). – 576 с.

В цілому за 2014 р. науковцями Інституту опубліковано 360 наукових статей, в т.ч. 77 – в зарубіжних виданнях.

Загальний обсяг опублікованої наукової продукції Інституту за рік становить 696,44 д.а., з них співробітникам Інституту належить 568,85 д.а.

Науковці Інституту також висвітлювали актуальні проблеми соціально-економічного розвитку держави та її регіонів у засобах масової інформації. Зокрема, протягом 2014 року провідні науковці Інституту взяли участь у 23 телепередачах на центральних та регіональних телеканалах («24 канал», «Zik», «Львів», «Другий телеканал Львів» та ін.). У 2014 р. співробітниками Інституту було опубліковано також понад 20 різноманітних матеріалів та інтерв'ю у друкованих та електронних ЗМІ.

Видавнича діяльність ІРД НАН України у 2014 р.

Монографії					Статті, <i>кількість</i>				
Кількість	Обсяг (обл.-вид. арк.)				у вітчизняних виданнях	у зарубіжних виданнях	у препринтах	у наукових фахових журналах (вітчизні і зарубіжні), що входять до між- народних баз даних	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	221,15	2	10	6	280	77	—	74	202

Видання монографій

Видавництво «Наукова думка»		Видавничий дім «Академперіодика»		Інші видавництва		Поза видавництвами		Зарубіжні видавництва	
кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість	кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість	обсяг (обл.-вид. арк.)	кількість
—	—	—	—	4	78,66	6	125,49	1	17,0

IX. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Протягом 2014 р. міжнародне наукове співробітництво Інституту здійснювалося як на основі прямих двосторонніх зв'язків, так і в рамках діючих угод про наукову співпрацю з такими закордонними установами :

- Державною вищою технічно-економічною школою (м. Ярослав, Польща);
- Відділом економіки Жешувського університету (Польща).
- Географічним факультетом Лодзького університету (Польща);
- Інститутом економіки НАН Білорусі (м. Мінськ, Білорусь);
- Інститутом проблем економічного відродження (м. Санкт-Петербург, Росія);
- Інститутом аграрної економіки Румунської академії (Бухарест);
- Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук (Варшава);
- Інститутом економіки і управління в медицині та соціальній сфері (м. Краснодар, Росія).

Основними тематичними напрямками міжнародного наукового співробітництва Інституту у звітному році були:

- Проблеми соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних та глобалізаційних впливів;
- Соціально-економічні дослідження сільських територій;
- Просторовий розвиток регіонів.

Основними формами міжнародної співпраці Інституту є: організація спільних наукових конференцій, круглих столів та семінарів, публікація статей у виданнях установ-партнерів, координація наукових досліджень визначеної тематики, підготовка спільних проектів, монографій тощо.

Інститут був безпосереднім співорганізатором 6 міжнародних конференцій та круглих столів в Україні, до участі в яких було залучені закордонні науковці, та 1 – у Польщі.

Зокрема, Інститут виступив основним організатором Міжнародної науково-практичної конференції «Регіональна політика в Україні: сучасний стан та стратегія реформування» (Львів-Брюховичі, 27-28.11.2014 р.). Метою конференції було обговорення сучасних проблем територіального розвитку та реалізації регіональної політики в Україні, вироблення пропозицій щодо підвищення її ефективності в контексті можливих сценаріїв розвитку інтеграційних процесів. В конференції

взяли участь відомі українські вчені та іноземні науковці із Польщі та Румунії.

Так, 17.07.2014 р. в Інституті відбувся круглий стіл «Європа: крок до України», на якому обговорено фінансові аспекти та процедури реалізації фінансової допомоги для України у рамках договору про асоціацію з ЄС, участь у якому взяли представники Благодійного фонду «Україна крок до Європи» та фінансово-консалтингових компаній «Star» (Чехія) та «Siaplg.EU» (Латвія).

Серед інших міжнародних заходів можна відмітити проведення в Інституті 10.10.2014 р. наукового семінару «Культура як етико-ціннісний двигун розвитку нації» за участі доктора з демографії і соціології, професора Університету Північної Кароліни (США) Олега Воловини, який виступив з доповіддю з питань особливостей міграції українців до США.

З проблематики соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних та глобалізаційних впливів Інститут тісно співпрацював із науковими установами Польщі та Словаччини.

Так, спільно із Ярославською Державною вищою технічно-економічною школою ім. Броніслава Маркевича (Польща), Жешувським університетом (Польща), Вищою школою міжнародного бізнесу в Прешові (Словаччина), Інститут виступив співорганізатором Міжнародної наукової конференції «Соціально-економічні, політичні, культуральні та релігійні питання у польських, словацьких та українських дослідженнях», яка відбулася у м. Ярославі (Польща) 27.06.2014 р. У рамках роботи конференції було обговорено соціально-економічні, політичні, історико-культуральні та релігійні чинники взаємозв'язків між країнами, що входять до складу Карпатського єврорегіону; проаналізовано досвід функціонування місцевого самоврядування у Польщі, Словаччині та Україні; висвітлено питання міжрегіонального співробітництва.

Спільно із Ярославською Державною вищою технічно-економічною школою ім. Броніслава Маркевича (Польща) Інститутом проведено круглий стіл «Суспільно-економічні аспекти транскордонної співпраці України та Польщі: історія, сучасність, майбутнє» (м. Львів, 16.05.2014 р.). В рамках круглого столу було обговорено широкий спектр питань з проблем українсько-польського співробітництва, зокрема: українсько-польська транскордонна співпраця: історичний досвід та перспективи; проблеми взаємодії суб'єктів економічних відносин у транскордонному просторі та шляхи їх вирішення;

реформування адміністративно-територіального устрою: польський досвід для України; інформаційно-статистичне забезпечення розвитку транскордонної співпраці. За результатами роботи круглого столу було підготовлено збірник наукових праць з даної проблематики.

Співробітники Інституту брали участь у робочих зустрічах із розробки Стратегії розвитку рекреаційного туризму польсько-української частини Карпатського Єврорегіону, розробки Стратегії промоції мікрорегіону «Форти прикордоння» та Програми транскордонного співробітництва Мостиського району та Перемишльського повіту.

Продовжується співпраця з польськими установами у рамках діяльності наукового інформаційно-статистичного транскордонного кластеру «Інфостат Україна-Польща», створеного у 2013р., у якому Інститут є координуючою структурою кластеру з української сторони. Учасниками цього кластеру також є: Головне управління статистики у Львівській області, Львівський Національний університет імені І.Франка, Львівська обласна спілка економістів України - з української сторони; Статистичне управління Підкарпатського воєводства (м. Жешув), Жешувський університет, Центр статистичних досліджень і освіти Головного управління статистики Польщі (м. Варшава) – з польської сторони. У звітному році здійснювалися обмін статистичними матеріалами, робота над створенням інформаційного веб-порталу, участь у конференціях установ-партнерів. Так, науковці Інституту взяли участь у Міжнародній конференції «Офіційна статистика в управлінні процесами розвитку прикордонних регіонів» (Красічин-Арламув, 27-28.06.2014 р.), організованої Статистичним управлінням Підкарпатського воєводства та Центральним статистичним управлінням Польщі. У конференції взяли участь більше 100 учасників - представників статистики і науки з Польщі, Словаччини та України. В рамках роботи кластеру підготовлено та видано науково-аналітичне видання «Інвестиційний клімат Львівської області». У найближчих планах роботи кластеру є також підготовка та реалізація спільного проекту щодо інформаційно-статистичного забезпечення транскордонного співробітництва та місцевого самоврядування на прикордонних територіях України та Польщі.

У рамках реалізації угоди про співпрацю із Жешувським університетом вийшла друком спільна монографія «Determinants and sources of development of enterprises in the region» («Умови та джерела розвитку підприємництва в регіоні») (на англійській мові). У 2015р. передбачається підготовка ще одної монографії. У звітному році 2 співробітники Відділу економіки Жешувського університету пройшли наукове стажування в Інституті.

За тематикою *соціально-економічні дослідження сільських територій* науковці Інституту співпрацювали академічними інститутами Польщі та Румунії у формі участі у наукових конференціях та публікації статей у виданнях установ-партнерів, підготовки спільних проєктів тощо.

Так, у рамках угоди про співпрацю із Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук (Варшава), підготовлено спільний проєкт «Трансформація соціально-економічної системи на сільських територіях», який передбачає визначення типових проблем розвитку сільських територій, пріоритетів і завдань трансформації соціально-економічної системи на сільських територіях Польщі та України.

З Інститутом аграрної економіки Румунської академії (Бухарест) заплановано здійснення у 2015 р. спільних досліджень, які включатимуть порівняння напрямів реалізації аграрної політики та політики розвитку сільських територій обох країн, визначення спільних та відмінних тенденцій розвитку прикордонних сільських територій України та Румунії.

З проблематики *просторового розвитку регіонів* продовжувалася співпраця з географічним факультетом Лодзького університету (Польща). Так, 17.10.2014 р. в Інституті було проведено науково-практичний круглий стіл на тему «Просторовий розвиток регіону: проблеми стратегічного планування та метрополізації», організаторами якого виступили Інститут регіональних досліджень НАН України, географічний факультет Лодзького університету, Львівська та Лодзька міські ради. У ході роботи круглого столу було розглянуто сучасні проблеми метрополізації в Україні та Польщі, концептуальні підходи та прикладні аспекти просторового аналізу, досвід України та Польщі щодо стратегічного планування розвитку метрополій.

Загалом за звітний період науковці Інституту взяли участь у 29 міжнародних конференціях, круглих столах, семінарах за кордоном та у 74 – в Україні. За 2014 рік науковцями Інституту опубліковано 77 статей та 39 тез в зарубіжних наукових виданнях загальним обсягом 52,74 д.а. (в т.ч. у виданнях країн далекого зарубіжжя (ЄС) опубліковано 55 статей та 21 тези, країн СНД – 22 статті та 18 тез). Іноземними науковцями опубліковано 9 статей в наукових виданнях Інституту загальним обсягом 4,32 д.а.

Проєкт «Трансформація соціально-економічної системи на сільських територіях», підготовлений спільно із Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук, включений у перелік проєктів, відібраних за результатами спільного конкурсу НАН України та Польської академії наук на 2015-2017 рр., затверджений розпорядженням Президії НАН України №793 від 15.12.2014 р. «Про

затвердження наукових проектів за результатами спільного конкурсу Національної академії наук України та Польської академії наук».

Протягом 2014 року здійснено 8 закордонних відряджень вчених Інституту для участі у конференціях, зустрічах та переговорах, в т.ч. 7 – за безвалютним обміном. За цей період прийнято 24 іноземних вчених.

В рамках угоди про співпрацю з Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук молоді науковці Інституту – к.е.н. Притула Х.М., к.е.н. Крупін В.Є. та к.соц.н. Максименко А.О. 3-5 березня 2014 року взяли участь у міжнародній конференції «Agriculture and Countryside in Transition – Visegrad 4 versus other European and Asian countries» («Сільське господарство та село під час трансформацій – «Вишеградська четвірка» на тлі інших європейських та азіатських країн») у м. Варшава (Польща). На конференції були представлені делегації з багатьох країн, зокрема з Чехії, Словаччини, Польщі, Угорщини, Латвії, Румунії, Албанії, Російської Федерації, Китаю та В'єтнаму.

Інститут регіональних досліджень НАН України в особі д.е.н., проф. Кравціва В.С. бере участь в роботі Українсько-польської міжурядової координаційної ради з питань міжрегіонального співробітництва. Вчені Інституту беруть участь у засіданнях Асоціації органів місцевого самоврядування «Євро регіон Карпати – Україна».

Директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. є дійсним членом Європейської академії природничих наук (м. Ганновер) та членом-кореспондентом Російської академії природознавства.

У 2015 році основна увага у питаннях міжнародного співробітництва буде приділена організації спільних досліджень з питань розвитку сільських територій, процесів метрополізації, питанням розвитку місцевого самоврядування в контексті здійснення адміністративно-територіальної реформи в Україні, дослідженню міграційних процесів та розвитку транскордонного співробітництва в умовах євроінтеграційних впливів, а також розширенню мережі міжнародних зв'язків Інституту із науковими установами країн ЄС (зокрема, країн Балтії та Угорщини), розгортанню діяльності наукового інформаційно-статистичного транскордонного кластера «Інфостат Україна-Польща». Передбачаються підготовка спільних проектів, публікація спільних видань та проведення спільних конференцій, відрядження працівників Інституту в закордонні наукові установи-партнери та прийом іноземних вчених з цих країн в рамках безвалютного еквівалентного обміну.

Х. КАДРИ

На кінець звітнього року в Інституті працювало 122 працівники разом з 8 сумісниками.

Серед 77 наукових працівників (сумісників - 8) докторів наук – 18 (сумісників - 6), кандидатів наук – 38 (сумісників – 2).

Середній вік докторів наук – 53 роки, кандидатів наук – 40 років, наукових працівників – 41 рік.

Показники підготовки наукових кадрів

Згідно з постановою Президії НАН України №301 від 03.11.2004 в Інституті діє план підготовки докторів та кандидатів наук. Загалом у звітному році співробітниками, докторантами, аспірантами Інституту було захищено 1 докторську та 10 кандидатських дисертацій. 2 дисертації співробітників Інституту були захищені на засіданнях спеціалізованих вчених рад Інституту, Усі інші роботи захищені на засіданнях спеціалізованих вчених рад вищих навчальних закладів МОН України.

На засіданнях спеціалізованої вченої ради Д 35.154.01 (яка діє з липня 2014 року) із правом захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук за спеціальністю 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» за звітний період захищено 1 докторську та 1 кандидатську дисертацію. На засіданнях спеціалізованої вченої ради К 35.154.02 із правом захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук за спеціальністю 08.00.08 – «Гроші, фінанси і кредит» у 2014 році захищено 10 кандидатських дисертацій, з них 3 підготовлено в Інституті регіональних досліджень НАН України.

Відомості про роботу аспірантури та докторантури

У 2014 році на навчання в аспірантурі за державним замовленням прийнято 8 аспірантів, з них з відривом від виробництва – 3, без відриву від виробництва – 5.

Закінчили навчання у звітному році 7 аспірантів за державним замовленням, в тому числі з відривом від виробництва – 5, без відриву від виробництва – 2.

У звітному році у докторантуру за державним замовленням прийнято 1 особу – працівника Інституту, завершили перебування в докторантурі 2 особи.

Всього станом на 31.12.2014 р. в аспірантурі Інституту за державним замовленням навчається 22 аспірантів, в тому числі 9 – з

відривом від виробництва та 13 – без відриву від виробництва. В докторантурі Інституту перебуває 4 особи.

Крім того, для підготовки докторських та кандидатських дисертацій за індивідуальними угодами в Інституті прикріплено 8 здобувачів, з яких 3 – для підготовки докторських дисертацій.

У звітному році усіх випускників аспірантури та докторантури Інституту за державним замовленням з відривом від виробництва працевлаштовано, у т.ч.: на роботу в Інститут прийнято 3 аспіранти та 1 докторант; 1 докторант та 2 аспіранти працевлаштовані у вищих навчальних закладах МОН України.

Відомості про молодих вчених

На кінець 2014 р. в Інституті працювало 35 молодих працівників (віком до 35 років).

В Інституті функціонує Рада молодих вчених відповідно до «Положення про діяльність Ради молодих вчених Інституту регіональних досліджень НАН України» (голова Ради молодих вчених Інституту – к.е.н. Пелехатий А.О.).

Протягом 2014 р. проведено ряд наукових семінарів, спрямованих на підвищення рівня наукових знань молодих науковців Інституту. Молоді науковці Інституту взяли участь у роботі 6 конференцій для молодих вчених. Налагоджено співпрацю між радами молодих учених установ науково-навчального комплексу «Економосвіта»: проведено круглий стіл з питань активізації співпраці між радами молодих учених установ комплексу, на якому підписано договір про співпрацю та створено координаційну раду молодих учених комплексу. Продовжувалась співпраця Ради молодих вчених Інституту із Львівською обласною Малою академією наук.

У звітному році директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. отримав почесну відзнаку Головного статистичного управління Польщі.

З нагоди 50-річчя Інституту нагороджені відзнаками Президії НАН України провідні вчені та фахівці установи, а саме:

- відзнакою НАН України «За наукові досягнення»: Вовканич С.Й., д.е.н., проф., п.н.с.;
- відзнакою НАН України «За підготовку наукової зміни»: Козоріз М.А., д.е.н., проф.; п.н.с.; Писаренко С.М., д.геогр.н., проф., п.н.с.;

- відзнакою НАН України «*За професійні здобутки*»: Шульц С.Л., д.е.н., зав. відділу; Демченко В.В., к.ф.-м.н., вч. секретар Інституту; Жук П.В., к.е.н., с.н.с.;
- відзнакою НАН України «*Талант, натхнення, праця*»: Біль М.М., к.держ.упр., н.с.;
- *Подякою НАН України* – Садова У.Я. – д.е.н., проф., зав. відділу;
- *Почесною грамотою НАН України і ЦК профспілки працівників НАН України*: Максимчук М.М., к.е.н., с.н.с., голова профкому Інституту; Столярчук Н.Т., колишній гол. бухгалтер Інституту.

Цілий ряд співробітників Інституту нагороджено почесними грамотами Львівської обласної державної адміністрації, Почесними грамотами та цінними подарунками Львівської обласної ради, Подяками Львівського міського голови, грамотами і подяками Західного наукового центру НАН України і МОН України.

У звітному році премію Львівської обласної державної адміністрації та Львівської обласної ради для відомих учених і знаних фахівців за значні досягнення в галузі гуманітарних і соціально-економічних наук отримав к.е.н. Жук П.В., премії для талановитих молодих учених і спеціалістів отримали: к.е.н. Мульська О.П., к.е.н. Бачинська М.В., к.е.н. Пелехатий О.А.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

У звітному році Інститут здійснював наукові дослідження, спрямовані на розробку наукових основ регіональної політики, обґрунтування шляхів ефективного використання природно-ресурсного, промислового, фінансового, соціально-демографічного потенціалу регіонів, забезпечення сталого розвитку сільських та гірських територій та розвитку транскордонного співробітництва. Результати фундаментальних та прикладних досліджень висвітлені у наукових доповідях, методичних та експертно-аналітичних, матеріалах, які представлені центральним та регіональним органам влади, органам місцевого самоврядування.

Інститут здійснював координацію роботи установ Відділення економіки НАН України за напрямом «Регіональні дослідження» та його складовими: «Транскордонне співробітництво», «Комплексна характеристика соціально-економічного розвитку регіонів» та «Адміністративно-територіальний устрій», активно співпрацював із центральними та регіональними органами влади з підготовки наукових доповідей, аналітичних та експертних матеріалів з даної проблематики. Розвивалася співпраця з вищими навчальними закладами Міністерства освіти і науки України, зокрема в рамках в рамках науково-навчального комплексу «Економосвіта».

У сфері міжнародного наукового співробітництва основна увага була приділена організації спільних наукових конференцій та круглих столів з актуальних проблем регіонального розвитку, підготовці спільних проєктів, монографій та збільшенню обсягів наукових публікацій співробітників Інституту за кордоном.

Кадрова політика в Інституті у звітному році була спрямована на підвищення професійного рівня наукових кадрів та омолодження кадрового складу.

У зв'язку із складною суспільно-політичною та економічною ситуацією в країні, у звітному році зросли труднощі у питаннях фінансового забезпечення діяльності Інституту, організації прикладних досліджень та впровадженні розробок на рівні центральних та регіональних органів влади.

В контексті стратегічних завдань, які ставляться перед економічною наукою, діяльність Інституту у 2015 році повинна відповідати визначеним пріоритетним напрямам фундаментальних досліджень та реальним потребам практики.

Основними напрямками наукових досліджень Інституту на 2015 рік є:

- Моделювання розподілу функцій та повноважень органів державної влади і місцевого самоврядування в системі адміністративно-територіального устрою, їх фінансово-економічного забезпечення.
- Обґрунтування перспективних механізмів регулювання екологічної безпеки для транскордонних регіонів України в умовах євроінтеграції.
- Дослідження проблем фінансового забезпечення розвитку територіальних громад Карпатського регіону в умовах реформування місцевого самоврядування.
- Прогнозування розвитку метрополійних функцій обласних центрів Західного регіону України та обґрунтування перспектив їх розвитку.
- Оцінка соціально-економічного потенціалу збалансованого розвитку сільських територій Західного регіону України та розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності його використання та напрямів нарощування.
- Обґрунтування шляхів імплементації світового досвіду моделювання соціального захисту мігрантів. Розробка пропозицій до законопроекту України «Про соціальний захист трудових мігрантів».
- Розробка моделей інвестиційного забезпечення модернізації основного капіталу в регіоні з урахуванням пріоритетів стратегій регіонального розвитку.
- Обґрунтування теоретико-методологічних засад підвищення конкурентоспроможності суб'єктів промислової діяльності регіону і розробка методичного інструментарію для її оцінювання.
- Дослідження механізмів взаємодії суб'єктів економічних відносин у транскордонному просторі та розробка пропозицій щодо їх вдосконалення.
- Здійснення прикладних досліджень з актуальних проблем регіонального та місцевого розвитку.

Особлива увага у 2015 році буде звернута на:

- координацію досліджень з установами Відділення економіки НАН України щодо реалізації перспективних напрямів досліджень установ відділення у 2014-2018 рр.;

- розширення обсягів досліджень госпдоговірної та конкурсної тематики;
- активізацію співпраці Інституту з органами центральної та регіональної влади з реалізації прикладних розробок, підготовки науково-експертних, концептуальних, методичних документів та їх впровадження в практичну діяльність;
- організацію круглих столів з обговорення актуальних проблем регіональної політики та регіонального розвитку, за участю представників органів влади, підприємницьких структур та громадських організацій;
- вдосконалення роботи із вищими навчальними закладами, координації та виконанню спільних наукових досліджень та організації спільних наукових заходів;
- розвиток міжнародного наукового співробітництва, розширення мережі міжнародних наукових зв'язків, підготовку та реалізацію спільних проектів, збільшення кількості публікацій у закордонних наукових виданнях.

Кадрова політика в Інституті буде здійснюватись в напрямку подальшої оптимізації структури Інституту, омолодження наукового потенціалу та залучення до наукової роботи здібної молоді, підвищення професійного рівня наукових кадрів.

ДОДАТКИ

СТРУКТУРА
Інституту регіональних досліджень НАН України
(на 1.01.2015 р.)

	Рік утворення	Керівник, прізвище, науковий ступінь, звання	Напрямок досліджень
1	2	3	4
Інститут регіональних досліджень	1964 1994	КРАВЦІВ Василь Степанович, д.е.н., професор	Наукові засади розвитку регіональної політики та територіальних суспільних систем; еколого-економічні проблеми та перспективи раціонального використання природно-ресурсного потенціалу регіонів України, сталого розвитку гірських територій; фінансові ресурси регіону та проблеми його інноваційно-інвестиційного забезпечення; перспективи розвитку транскордонного співробітництва та підвищення конкурентоспроможності прикордонних територій; соціально-демографічний потенціал регіонів та міграційні процеси; прогнозування розвитку сільських територій; розвиток виробничої сфери та інвестиційна діяльність в регіонах; формування та реалізація регіональної структурної політики.
1. Відділ регіональної екологічної політики та природо- користування	1980	КРАВЦІВ Василь Степанович, д.е.н., професор	Проблеми екологічної безпеки гірських і транскордонних регіонів та шляхи їх вирішення; теоретико-методологічні засади формування та механізми реалізації регіональної екологічної політики, наукове забезпечення розробки регіональних екологічних програм; обґрунтування стратегії використання природно-ресурсного потенціалу регіону; наукові основи та механізми сталого розвитку гірських територій, екологічні інновації.

2. Відділ регіональної економічної політики	2009	ШУЛЬЦ Світлана Леонідівна, д.е.н., ст.н.с.	Теоретичні та прикладні аспекти формування та реалізації регіональної економічної політики в умовах інституційних трансформацій та розвитку інтеграційних процесів; розробка механізмів, методів та інструментів управління регіональним розвитком; аналіз і оцінка економічного потенціалу регіонів та обґрунтування механізмів подолання структурних диспропорцій у їх розвитку; дослідження особливостей інноваційної діяльності в регіонах та визначення напрямів її активізації; розробка програмних документів регіонального розвитку та стратегій соціально-економічного розвитку регіонів.
– Сектор просторового розвитку	2005	МЕЛЬНИК Мар'яна Іванівна д.е.н., с.н.с.	Розробка теоретико-методологічних засад дослідження соціально-економічних проблем розвитку територіально-суспільних систем (міст, районів, селищ міського типу, регіонів); дослідження сучасних тенденцій розвитку урбаністичних процесів; обґрунтування перспективних напрямів просторового розвитку.
– Сектор інформаційного забезпечення та міжнародних зв'язків	2013	КОЛОМІЄЦЬ Ігор Федорович д.е.н., професор	Забезпечення комерціалізації і впровадження результатів наукових досліджень в господарську практику, рішення центральних, регіональних та місцевих органів влади; розвиток міжнародних науково-технічних зв'язків Інституту, підготовка та реалізація міжнародних науково-дослідних проектів; організація та проведення міжнародних наукових конференцій, круглих столів; моніторинг міжнародних і національних наукових грантів, конкурсів та організація участі в них наукових відділів; забезпечення роботи веб-порталу, промоція наукових досліджень Інституту в засобах масової інформації; організація видавничої діяльності Інституту; організаційно-технічне забезпечення діяльності спеціалізованих вчених рад; забезпечення роботи докторантури і аспірантури.

3. Відділ соціально-гуманітарного розвитку регіону	2009	САДОВА Уляна Ярославівна, д.е.н., професор	Теоретико-методологічні засади дослідження проблем людини та середовища її життєдіяльності в контексті новітніх концепцій соціальної економіки та регіоналістики; вивчення специфіки, відтворення людського потенціалу (соціально-демографічного, трудового, культурно-освітнього, екістичного), виходячи із сучасних тенденцій трансформації регіональних ринків; розробка методів та прийомів аналізу і прогнозу явищ та процесів соціально-гуманітарної сфери регіону; побудова моделей регіональної соціальної політики та механізмів її реалізації; медико-демографічні, соціально-трудова, історико-світоглядні, етнокультурні, міграційні аспекти соціального управління у регіоні.
4. Відділ розвитку територіальних громад і транскордонного співробітництва	1964	БОРЩЕВСЬКИЙ Віктор Валентинович, д.е.н., доцент	Теоретичні та методологічні засади розвитку територіальних громад; розробка сільських методів і прийомів аналізу соціально-економічного потенціалу територіальних громад, обґрунтування системи оцінок для визначення ефективності їх розвитку; розробка стратегічних і програмних документів щодо розвитку сільських територій; виявлення резервів багатофункціонального розвитку територіальних громад.
– Сектор проблем транскордонного співробітництва	1975	ТИМЕЧКО Ірина Романівна к.е.н.	Теоретичні та методологічні засади дослідження розвитку прикордонних та транскордонних регіонів; дослідження транскордонного співробітництва та виявлення його специфіки в умовах інтеграційних перетворень; виявлення та аналіз форм транскордонного співробітництва; розробка теоретико-методологічних основ дослідження функціонування та розвитку транскордонних ринків; вивчення проблем та обґрунтування механізмів транскордонної взаємодії.

5. Відділ регіональної фінансової політики	1990	СТОРОНЯНСЬКА Ірина Зіновіївна, д.е.н., професор	Наукові засади формування та реалізації регіональної фінансової політики, фінансово-кредитні механізми забезпечення регіонального розвитку; джерела формування та напрямки реалізації фінансового потенціалу регіонів; особливості управління фінансами територіальних громад та міжбюджетні відносини в умовах реалізації адміністративно-територіальної реформи; моніторинг місцевих бюджетів регіону та оцінювання ефективності використання бюджетних ресурсів.
6. Відділ розвитку виробничої сфери регіону та інвестицій	1996	ІЩУК Світлана Олексіївна, д.е.н., професор	Теоретико-методичні і прикладні засади формування та реалізації стратегії розвитку виробничої сфери Західного регіону в контексті поглиблення інтеграційних процесів; обґрунтування організаційно-економічних форм та механізмів залучення інвестиційних ресурсів з урахуванням пріоритетів регіонального розвитку; розробка методів підвищення ефективності функціонування суб'єктів виробничої сфери регіону і прогностичних моделей їх розвитку; визначення перспективних напрямів модернізації основного капіталу на основі комплексних оцінок інвестиційно-інноваційного потенціалу регіону; обґрунтування стратегічних засад інвестиційного забезпечення сталого розвитку Західного регіону в умовах міжнародної інтеграції України.

ВПРОВАДЖЕННЯ НАУКОВИХ РОЗРОБОК

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Підготовлено і подано розробок	28	42	33	51	40	63	90	72	79	76	57
З них впроваджено:	21	16	19	44	25	43	65	53	60	45	39
в т. ч. на рівні центральних органів влади	7	5	3	11	3	10	38	23	16	15	9

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНСТИТУТУ

Рік	Кількість співробітників	Кількість наукових співробітників	Кількість докторів наук	Кількість кандидатів наук
2004	142	63	17	37
2005	143	69	19	39
2006	137	64	16	37
2007	134	72	16	36
2008	143	79	18	39
2009	142	79	18	39
2010	136	75	19	42
2011	139	77	19	44
2012	138	78	19	44
2013	131	78	18	42
2014	122	77	18	38

ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Аспіранти, всього	39	34	37	39	38	42	33	27	29	21	22
у т.ч.											
денної форми навчання	15	13	12	10	9	10	12	11	13	9	9
заочної форми навчання	24	21	25	29	29	32	21	16	16	12	13
Докторанти	7	5	3	5	8	10	7	9	8	5	4

ВІДОМОСТІ ПРО ЗАХИСТ ДИСЕРТАЦІЙ

Роки	Докторанти, аспіранти, співробітники Інституту		Співробітники інших організацій		Разом	
	докторські	кандидатські	докторські	канди- датські	доктор- ські	канди- датські
2001	-	1	3	20	3	21
2002	1	5	4	14	5	19
2003	1	5	4	14	5	19
2004	2	9	3	12	5	21
2005	2	10	1	19	3	29
2006	1	6	2	31	3	37
2007	3	6	1	17	4	23
2008	3	6	1	17	4	23
2009	2	5	1	23	3	28
2010	3	11	2	17	5	28
2011	2	2	3	13	5	15
2012	1	4	1	21	2	25
2013	4	5	2	3	5	8
2014	1	10	1	9	2	19
Всього	26	85	29	230	54	315

Обсяг фінансування Інституту за період 2005 – 2014 рр.(тис. грн.)

Вид тематики	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Фундаментальні дослідження	1793,4	2344	3045,3	4223,3	4201,5	4667,4	4165,1	4926,5	5285,1	5203,8
Прикладні розробки у сфері розвитку галузей економіки	298,9	268,3	436,3	604,1	544,1	767,1	1195,4	1446,6	1348,0	1549,3
Господаровірна тематика	221,6	373,3	334,5	414,5	85,0	320,5	189,0	330,0	47,0	48,5
Загальне фінансування	2343,9	3007,3	3816,1	5241,9	4830,6	5755,0	5609,5	6703,1	6680,1	6801,6

**КОНФЕРЕНЦІЇ, НАРАДИ, СЕМІНАРИ,
ОРГАНІЗАТОРОМ АБО СПІВОРГАНІЗАТОРОМ
ЯКИХ ВИСТУПАТИМЕ ІНСТИТУТ У 2015 РОЦІ**

Назва	Дата проведення	Місце проведення	Відповідальні за організацію від ІРД НАНУ	Співорганізатори
1	2	3	4	5
Міжнародна науково-практична конференція «Інвестиційно-інноваційні засади розвитку національної економіки в ринкових умовах»	квітень	Закарпатська обл., Ужгородський р-н, с. Барвінок	Кравців В.С., Сторонянська І.З.	ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; Ужгородський торгово-економічний інститут КНТЕУ; Мукачівський державний університет; Закарпатський регіональний центр соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України
Круглий стіл «Розвиток прикордонних сільських територій західних регіонів України в умовах дії Угоди про Асоціацію України з ЄС»	травень	м. Мукачево	Борщевський В.В., Пригула Х.М.	Мукачівський державний університет; Регіональний філіал НІСД у м. Львові, Інститут розвитку села та сільського господарства Польської Академії Наук (м. Варшава, Польща)
Круглий стіл «Реформа адміністративно-територіального устрою: модель для Львівської області»	травень	м. Львів	Кравців В.С., Сторонянська І.З. Жук П.В.	Львівська обласна державна адміністрація, Центр політико-правових реформ
Міжнародна науково-практична конференція «Ак-	травень	м. Львів	Садова У.Я., Семів Л.К.	Львівський інститут банківської справи УБС НБУ

туальні проблеми управління людськими ресурсами та економіки праці»				
Всеукраїнська науково-практична конференція «Суспільні трансформації і безпека: людина, держава, соціум»	червень	м. Львів	Садова У.Я., Гринькевич О.С.	Львівський інститут Міжрегіональної академії управління персоналом
Круглий стіл з актуальних питань регіональної політики та територіального розвитку	жовтень	м. Львів	Шульц С.Л.	Львівська обласна державна адміністрація
Постійно діючий науково-методичний семінар «Регіональна політика та транскордонне співробітництво»	протягом року	м. Львів	Кравців В.С., Сторонянська І.З.	
Постійно діючий навчально-методичний семінар для аспірантів та здобувачів Інституту	протягом року	м. Львів	Демченко В.В., Пелехатий А.О.	
Постійно діючий семінар «Проблеми формування і розвитку банківської системи України та механізми їх вирішення»	протягом року	м. Львів	Сторонянська І.З.	Львівський інститут банківської справи УБС НБУ

**ПЛАН ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТУ
РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ НА 2015 РІК**

№ п/п	Назва видання	Вид видання	Термін виконання	Відповідальні виконавці
1	2	3	4	5
1.	Дитяча праця в Україні : стан, тенденції та механізми регулювання	монографія	лютий	Мульська О.П.
2.	Поліетнічна експозиція світу у фокусі сучасних демовітворювальних та міграційних процесів	монографія	березень	Цапок С.О.
3.	Розвиток машинобудівних корпорацій	монографія	березень	Кудря Я.В.
4.	Фінансовий механізм пенсійного страхування в Україні: сучасні проблеми та напрями модернізації	монографія	травень	Гринчишин І.М.
5.	Фінансовий механізм соціального страхування з тимчасової втрати працездатності в Україні	монографія	травень	Вікнянська А.О.
6.	Національні інноваційні системи	монографія	червень	Давимука С.А.
7.	Ефективність податкового контролю в умовах реформування системи адміністрування податків в Україні	монографія	вересень	Мельник М.І., Лещух І.В.
8.	Соціально-економічна захищеність мігрантів: глобальні та регіональні аспекти	колективна монографія	грудень	Садова У.Я.

Книжкова серія «Проблеми регіонального розвитку»

Головний редактор серії: д.е.н., проф. Кравців В.С. (ISBN 978-966-02-4252-4)

1.	Розвиток інституціональної інфраструктури підприємництва регіону в процесі євроінтеграції	монографія	квітень	Антонюк Д.А.
2.	Регіональна інвестиційна політика енергозбереження	монографія	квітень	Вознюк М.А.
3.	Інституціоналізація економіки регіонів України: теорія і практика	монографія	червень	Максимчук М.В.
4.	Соціально-економічний розвиток сільських територій: регіональний вимір	монографія	червень	Притула Х.М.
5.	Метрополійні функції обласних центрів Західної України: виклики і можливості просторового розвитку	колективна монографія	листопад	Мельник М.І.
6.	Регіональна структурна політика: проблеми та перспективи	колективна монографія	грудень	Шульц С.Л.
7.	Формування і реалізація фінансової політики регіонального розвитку	монографія	грудень	Возняк Г.В.

Книжкова серія «Регіони: моніторинг, прогнози, моделі»

Головний редактор серії: д.е.н., проф. Іщук С.О. (ISBN 978-966-02-4250-0)

1.	Основний капітал у Західному регіоні України: сучасний стан і перспективні напрями модернізації	колективна монографія	травень	Іщук С.О.
----	---	-----------------------	---------	-----------

Книжкова серія «Транскордонне співробітництво»
Головний редактор серії: д.е.н., доц. Борщевський В.В. (ISBN 978-966-02-4251-7)

1.	Механізми взаємодії у транскордонному просторі	колективна монографія	грудень	Притула Х.М.
Збірник наукових праць				
1.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (1/110)	збірник	березень	д.е.н. Кравців В.С.
2.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (2/111)	збірник	червень	д.е.н. Кравців В.С.
3.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (3/112)	збірник	вересень	д.е.н. Кравців В.С.
4.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (4/113)	збірник	грудень	д.е.н. Кравців В.С.
5.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (5/114)	збірник		д.е.н. Кравців В.С.
6.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (6/115)	збірник		д.е.н. Кравців В.С.
Науково-практичний журнал				
1.	“Регіональна економіка”, № 1	березень	д.е.н. Кравців В.С.	
2.	“Регіональна економіка”, № 2	червень	д.е.н. Кравців В.С.	
3.	“Регіональна економіка”, № 3	вересень	д.е.н. Кравців В.С.	
4.	“Регіональна економіка”, № 4	грудень	д.е.н. Кравців В.С.	

Інститут регіональних досліджень НАН України у 2014 році:
Інформаційне видання. – Львів, 2015. – 98 с.

Комп'ютерний макет: П.С. Попадюк.

© Інститут регіональних досліджень НАН України, 2015.

Підписано до друку2015 р.
Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Друк на різнографі. Умовн. друк. арк.
Тираж 70 примірників

Роздруковано ФОП «Омельченко В.Г.»

м. Львів, вул. Козельницька, 4.